

7.3

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน
 การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ประเภททางไกล ของผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย

ปริญญานิพนธ์

ของ

มณฑา พัสนประคับ

27 พ.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานานาชาติ
 มกราคม 2533
 ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานัยใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

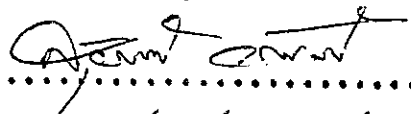
..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชาติรี อายุวัณนะ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชาติรี อายุวัณนะ)

..... กรรมการที่ตั้งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานัยใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๙ เดือน พ.ศ. ๒๕๓๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และ
ทราจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชาติ อาวุธชนะ จากกองพัฒนาการศึกษา
โรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการควบคุม
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ จากภาควิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่อนุเคราะห์เป็น
กรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ร่วมกับคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูวิสุทธิธรรมภาณี รองเจ้าคณะอำเภอแม่สาย จังหวัด
เชียงราย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดพิมพ์เครื่องมือ เพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์จามรรัตน์ เปรมปราโมทย์ อาจารย์อนุศักดิ์ อาวุธชนะ
ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ ขอขอบคุณคณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดเชียงรายทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
ทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ อาจารย์อัฐติ ก่ำพลรัตน์ อาจารย์สมพร คงสุกุล อาจารย์
สำรวม นาคคำภา และชาว กศ. รุ่น 6 ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ และ
กำลังใจมาโดยตลอด

และขอขอบคุณ คุณประพันธ์ ศรีวิจัย ผู้ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย
มาโดยตลอด

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่คุณพ่อคุณแม่ ซึ่งเป็นผู้ยกย่องเชิด
ชูชีวิตและจิตใจ และให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดกราบเท่าทุกวันนี้ รวมทั้งครู -
อาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัยได้ใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าจนถึง
ทุกวันนี้

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	สภาพและปัญหาของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน	12
	แนวคิดและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
3	วิธีดำเนินการวิจัย	28
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
	การวิเคราะห์ข้อมูล	33
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
	ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	35
	ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการเข้าเรียนหรือไม่ เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง	50

ตอนที่ 3	สาเหตุในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	78
ตอนที่ 4	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด	80
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	84
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	84
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	85
	การวิเคราะห์ข้อมูล	86
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	86
	อภิปรายผล	91
	ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม		100
ภาคผนวก		106
ประวัติย่อของผู้วิจัย		122

บัญชีการวาง

ตาราง

หน้า

1	ปัจจัยส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
2	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
3	ปัจจัยด้านการคมนาคมของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
4	ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน	47
5	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของ กลุ่มตัวอย่าง	51
6	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ...	52
7	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการสมรสกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	53
8	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องในครอบครัวกับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน	54
9	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่การเป็นบุตรกับการเข้าเรียนหรือ ไม่เข้าเรียน	55
10	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน .	56
✓ 11	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน	57
✓ 12	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการที่จะเรียนต่อกับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน	58
13	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	59
14	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับการเข้าเรียนหรือ ไม่เข้าเรียน	60
15	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	62

16	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	63
17	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	64
18	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	65
19	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการใช้สอยมวลชนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	66
20	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสื่อมวลชนอื่นที่ใช้กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	67
21	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการใช้สื่อกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	68
22	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่มกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	69
23	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพถนนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	70
24	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	71
25	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	72
26	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษากับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	73
27	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งรับรู้บริการกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน	75

28	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประชาสัมพันธ์หน่วยงานกับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน	76
✓ 29	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน	77
30	สาเหตุในการเข้าเรียนของกลุ่มผู้เข้าเรียน	79
31	สาเหตุในการไม่เข้าเรียนของกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน	80
32	ความถี่เห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าเรียนที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน	81
33	ความถี่เห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียนที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงปริมาณทางการศึกษาปีการศึกษา 2526	13
2	ขั้นตอนการเลือกและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	30

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของคนในชาติให้สูงขึ้นในแง่สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนนิสัยต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้การใช้ความรู้และสติปัญญาที่มีอยู่ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความเจริญและมั่นคงของชาติสืบไป (พนัส หันนาคินทร์. 2521 : 3) ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้อย่างยิ่งที่จะต้องให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีให้ฐานะทางเศรษฐกิจและถิ่นที่อยู่มาเป็นข้อจำกัดแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนของชาติให้ไ้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้นโยบายในการจัดการศึกษาและระบบการศึกษาในประเทศไทยจึงได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว (ถวิล มาครเดียม. 2530 : 43) จึงจะเห็นได้จากตารางการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปีเป็น 6 ปี และแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดให้เปล่าแก่ประชาชนสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังประถมศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (สุนทร โทรัตน. 2525 : 2) แต่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นการเข้าเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นไปตามสถานภาพทั้งทางส่วนตัว เศรษฐกิจ และสังคม จึงทำให้มีทั้งผู้มีโอกาสทางการศึกษา และผู้ค่อยโอกาสทางการศึกษา (ประภาศรี มานะ. 2528 : 6) ประกอบกับการจัดการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับเป็นการจัดการศึกษาที่รัฐต้องใช้การลงทุนที่สูงมาก ในแต่ละปีรัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ผลที่เกิดขึ้นก็เฉพาะกับประชาชนส่วนน้อย

ที่อยู่ในระบบโรงเรียนเท่านั้น และหากจะจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศแล้วงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดย่อมไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดการศึกษาอีกลักษณะหนึ่ง คือ การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อช่วยในการจัดการศึกษาของชาติให้เกิดความเสมอภาคแก่ประชาชน (นเรศ ปิยะพันธุ์.

2527 : 28)

จากสถิติการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. 2528 ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า อัตราส่วนของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษา (ป. 6) เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา (ม. 1) น้อยกว่าเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการวางไว้ทุกปี ในปีการศึกษา 2527 มีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาทั้งหมด 1,144,701 คน เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม. 1) จำนวน 480,450 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.75 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.12 ในปีการศึกษา 2528 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 17)

หากพิจารณาในระดับย่อยลงไปอีก เช่น พิจารณาในระดับภูมิภาค ระดับเขตการศึกษา หรือระดับจังหวัด ก็พบว่า อัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาของผู้จบประถมศึกษา (ป. 6) มีจำนวนน้อยลงอย่างน่าตกใจในหลายเขตการศึกษา เช่น ในปีการศึกษา 2528 อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาในเขตการศึกษา 11 คือ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ มีเพียงร้อยละ 29.2 ในเขตการศึกษาที่ 10 คือ จังหวัดอุบลราชธานี นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และยโสธร มีเพียงร้อยละ 26.8 (อุทัย กุลยเกษม. 2529. 43) ทั้งนี้ก็เพราะว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษา (ป. 6)

เมื่อปีการศึกษา 2527 กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิจัยถึงสาเหตุของนักเรียนที่จบชั้น ป. 6 แล้วไม่เรียนต่อ ม. 1 พบว่า สาเหตุสำคัญเป็นเพราะ ความยากจนของครอบครัว รองลงมา ก็เพราะผลการเรียนของเด็กอยู่ในระดับอ่อน ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ หักคณতিว่าเรียนไปไม่มีประโยชน์ เพราะหางานทำยาก เป็นต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 17)

การวิจัยของกองศึกษาและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การไม่ส่งบุตรหลานเรียนต่อมัธยมศึกษาของประชาชนในส่วนภูมิภาค" ซึ่งได้สัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานไม่เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและนครสวรรค์ พบว่าสาเหตุสำคัญที่สุดก็เนื่องมาจากผู้ปกครองของเด็กมีปัญหาทางการเงินเศรษฐกิจถึงร้อยละ 61.1 ของกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดจันทบุรี และร้อยละ 66.7 จากจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้ปกครองให้ความเห็นว่า การส่งบุตรหลานให้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีก จะทำให้ต้องใช้เงินทองค่อนข้างสูง และอาจไม่คุ้มค่าการให้ออกจากโรงเรียนมาหางานทำหลังจากจบประถมศึกษาแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2532 : 15)

ในจำนวนผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาแล้วไม่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาจะมีอยู่จำนวนหนึ่งที่ได้รับบริการทางการศึกษาสายสามัญจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน เช่น ในปีการศึกษา 2527 มีผู้เข้าเรียนการศึกษามัธยมศึกษาในระดับ 4 หรือเทียบเท่า ม. 3 เฉพาะผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 52,121 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.6 ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในปีนั้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 20)

จากการสำรวจของจังหวัดเชียงรายพบว่า อัตราจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วเข้าเรียนต่อในชั้น ม. 1 มีไม่ถึงร้อยละ 50 ถึงสถิติในปีการศึกษา 2528 พบว่ามีนักเรียนเข้าเรียนต่อชั้น ม. 1 ร้อยละ 31.94 ของจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 32.49 ในปีการศึกษา 2529 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. 2529 : 21)

จากการวิจัยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ของ สุนทร ไกรทัศน์ เมื่อปี 2525 พบว่า การที่นักเรียนเข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของบิดา นอกจากนี้การเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยังขึ้นอยู่กับแหล่งการรับข่าวสารของนักเรียนด้วย (สุนทร ไกรทัศน์. 2525 : 72)

ในจำนวนผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วไม่เรียนต่อนั้น จะมีจำนวนหนึ่งที่ได้รับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย เช่น ปีการศึกษา 2529 มีผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนระดับ 4 (เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) ร้อยละ 5.03 ของจำนวนผู้ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. 2529 : 20)

จากสถิติของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงรายที่เข้าเรียนต่อ ม. 1 และเข้ารับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือการศึกษานอกโรงเรียนระดับ 4 นั้นทำให้ทราบว่า ยังมีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เข้าเรียนต่อชั้น ม. 1 และไม่เข้ารับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย เช่น ในปีการศึกษา 2529 มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อ และไม่เข้ารับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 62.48 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. 2529 : 21)

สำหรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อนั้น มีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา เพราะเป็นผู้ที่มีอายุ และประสบการณ์น้อย การสร้างงานด้วยตนเองย่อมทำได้ยาก การประกอบอาชีพเพื่อสร้างสถานภาพทางเศรษฐกิจก็มีโอกาสน้อย เนื่องจากอยู่ในวัยเด็ก (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2529 : 132) ประกอบกับเป็นกลุ่มแรงงานที่มีฝีมือต่ำทำให้มีรายได้น้อย ทั้งนี้เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่สมบูรณ์ (อุทัย หนูแดง. 2529 : 1 - 2) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษาคือเนื่องกับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อ ซึ่งการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาที่เหมาะสม โดยเฉพาะสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่ให้โอกาสแก่ผู้ที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนภาคปกติได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ มีทัศนคติและนิสัยใฝ่หาการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษาในระดับมัศึกษานี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคตและเป็นการตอบสนองต่อการผลิตกำลังคนระดับ

กลางของประเทศไทยจะอบรมและฝึกฝนให้มีความรู้และทักษะอย่างเพียงพอต่อการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง (กรมสามัญศึกษา. 2517 : 203)

แม้ว่ากรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะจัดจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริการแก่ผู้จบการศึกษากลับคืนที่ไม่ได้เรียนต่อ ม. 1 หลายรูปแบบ หลายโปรแกรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสแก่ผู้จบการศึกษากลับคืนที่ไม่ได้เรียนต่อ ม. 1 ในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มพูนความรู้ แต่ก็ยังมีบางคนไม่สามารถเข้ามาเรียนต่อได้ ล้วนแต่เกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้แต่ละบุคคลมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเข้าเรียนต่อของผู้จบการศึกษากลับคืน จึงอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังเช่น การศึกษาของกลุ่มประเทศโออีซีดี (OECD. 1971 : 17) เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาของประเทศสมาชิก 19 ประเทศที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป และเอเชีย พบว่า ลักษณะสังคมที่ต่างกัน เช่น สังคมเมืองกับสังคมชนบท มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน เพราะลักษณะสังคมช่วยให้เกิดทัศนคติ และแรงจูงใจในการศึกษา อันจะทำให้ให้นักเรียนเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อในระดับสูงต่อไป และการศึกษาของโรเบิร์ต เอ็ช เซลเลอร์ (Zeller. 1966 : 21) พบว่า การที่นักเรียนไม่ต้องการศึกษาต่อไปในระดับสูง เกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การที่ไม่มีทุนในการเรียน การที่ต้องออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัว

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า การที่บุคคลใดจะเข้าเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ อันเป็นปัจจัยทั้งด้านส่วนตัว เศรษฐกิจและสังคม ผลงานการศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่การศึกษาที่จัดให้แก่บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยไม่มีการสอบคัดเลือก ใช้เวลาเรียนในตอนเย็นหรือวันหยุด ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนต่อการเข้าเรียน และไม่เข้าเรียนของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาในเรื่องดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้นำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้จบการศึกษาภาคบังคับในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบการศึกษาภาคบังคับในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้จบการศึกษาภาคบังคับในจังหวัดเชียงรายที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

/ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้จบการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้สอดคล้องกับลักษณะและสถานการณ์ของผู้เรียนมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าจำกัดขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งปัจจัยต่าง ๆ ออกเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ปัจจัยด้านส่วนตัว
- 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

3) ปัจจัยด้านการคมนาคม

4) ปัจจัยด้านบริการการศึกษาออกโรงเรียน

2. พื้นที่ทางการศึกษา การศึกษารังนี้ดำเนินการในจังหวัดเชียงราย ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ

3. ประชากร ประชากรสำหรับการศึกษารังนี้คือ ประชาชนในจังหวัดเชียงราย ที่จบการศึกษาภาคบังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 จนถึงปีการศึกษา 2530 เป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบโรงเรียนภาคปกติ และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในท้องถิ่น ไม่ได้อพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่แหล่งอื่นจำนวน

4. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษารังนี้เลือกมาจากประชากรข้างต้น โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 180 คน เป็นผู้เข้าเรียนการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 60 คน และเป็นผู้ไม่ได้เข้าเรียน 120 คน รายละเอียดในการกลุ่มตัวอย่างให้นำเสนอในบทที่ 3

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบการศึกษาภาคบังคับในจังหวัดเชียงราย ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1) ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สุขภาพ สถานภาพการสมรส ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลำดับที่ของการเป็นบุตรในครอบครัว จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ความต้องการในการเรียนต่อ และทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้อุปการะ สถานภาพการประกอบอาชีพของผู้อุปการะ รายได้ของครอบครัว ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การใช้สื่อมวลชน สื่อที่ใช้เป็นประจำ และระยะเวลาในการใช้สื่อ

3) ปัจจัยด้านการคมนาคม ได้แก่ สภาพถนน ประเภทของยานพาหนะ ระยะทางในการเดินทาง และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง

4) ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ การรับข่าวสารด้านบริการ แหล่งรับข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ และความเหมาะสมของการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียน

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้จบการศึกษาก่อนจบในจังหวัดเชียงราย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง สภาพและคุณลักษณะเฉพาะตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สุขภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพการสมรส จำนวนพี่น้องรวม บิคมารดา ลำดับที่ของการเป็นบุตรในครอบครัว ความต้องการในการเรียนต่อและทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว หมายถึง สภาพโดยทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การใช้สื่อมวลชนที่สื่อใช้เป็นประจำ และระยะเวลาในการใช้สื่อ

3. ปัจจัยด้านการคมนาคม หมายถึง สภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางระหว่างที่พักกับสถานที่พบกลุ่มเพื่อการเรียน ได้แก่ สภาพถนน ประเภทยานพาหนะ ระยะทางในการเดินทาง และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง

4. ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง สภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมและรับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียน ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงรายจัดขึ้น ได้แก่ การได้รับข่าวสาร การบริการ แหล่งรับบริการ การประชาสัมพันธ์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน

5. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หมายถึง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530

6. ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในการศึกษาครั้งนี้จะเฉพาะผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย และเป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบโรงเรียนภาคปกติ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ ผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531

กลุ่มที่สอง ได้แก่ ผู้ที่ไม่ได้เข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

7. สุขภาพ หมายถึง ความแข็งแรงทั้งร่างกายของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากการประเมินตนเองในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในศึกษานี้แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

สุขภาพดี ได้แก่ การไม่เคยเจ็บป่วยเลย

สุขภาพปานกลาง ได้แก่ การเจ็บป่วยบ้างเล็กน้อย

สุขภาพไม่ดี ได้แก่ การเจ็บป่วยเป็นประจำ

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการสอบได้คะแนนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในการศึกษานี้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

ระดับสูง ได้แก่ สอบได้คะแนนร้อยละ 71 ขึ้นไป หรือเกรดเฉลี่ย 3.01 -

4.00

ระดับปานกลาง ได้แก่ สอบได้คะแนนร้อยละ 61 - 70 หรือเกรดเฉลี่ย

2.01 - 3.00

ระดับต่ำ ได้แก่ สอบได้คะแนนร้อยละ 50 - 60 หรือเกรดเฉลี่ย 1.00 -

2.00

9. ความต้องการในการเรียนต่อ หมายถึง ความต้องการของผู้จบ ป. 6 ในการเรียนต่อ หรือไม่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา

10. ทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ความคิด ความรู้สึกใน กำนึกและไมกั ของผู้จบการศึกษาภาคบังคับที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น

11. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ชนิดของงานที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ของผู้จบ ป. 6 ทำอยู่และนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว เพียงอาชีพเดียว ในการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

อาชีพเกษตรกรรม ไ้แก่ ผู้ที่มีอาชีพในการทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์

อาชีพค้าขาย ไ้แก่ ผู้ที่ทำการค้าทุกชนิด

อาชีพรับจ้าง ไ้แก่ ผู้ที่รับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน หรือประกอบอาชีพ รับจ้างส่วนตัว ที่มีรายได้ไม่แน่นอนในเ็ื่อนหนึ่ง

อาชีพรับราชการ ไ้แก่ ผู้ที่รับราชการหรือทำงานในสังกัดของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ

12. รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ทั้งหมดของสมาชิกทุกคนใน ครอบครัวนำมารวมนกัน โดยคิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเ็เดือน ในการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ไ้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเ็เดือน

ครอบครัวที่มีรายได้ปานกลาง ไ้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 1,001 - 5,000 บาทต่อเ็เดือน

ครอบครัวที่มีรายได้สูง ไ้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 5,000 บาทต่อเ็เดือนขึ้นไป

13. ภาษาที่ใช้ในครอบครัว หมายถึง ภาษาที่ใช้ทุกเป็นประจำภายในครอบครัว
ในการศึกษารั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ภาษาไทยกลาง คือ ภาษาราชการที่ใช้ในสังคมปัจจุบัน

ภาษาพื้นเมือง คือ ภาษาท้องถิ่นที่ใช้ในพื้นที่ที่ทำการวิจัย

14. การได้รับข่าวสาร หมายถึง การที่ผู้จบการศึกษาศึกษาภาคบังคับเคยหรือไม่เคย
ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

15. แหล่งรับข่าวสาร หมายถึง ตัวบุคคล สื่อหรือสถานที่ ที่นำข่าวสารด้านการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญสู่ผู้จบการศึกษาศึกษาภาคบังคับเป็นต้นว่า เพื่อสื่อมวลชน
ป้ายประกาศ คุรุประจำกลุ่ม เจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียน

16. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การที่ผู้จบการศึกษาศึกษาภาคบังคับได้รู้จักศูนย์การ
ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย รวมทั้งบริการที่ทางศูนย์จัดขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

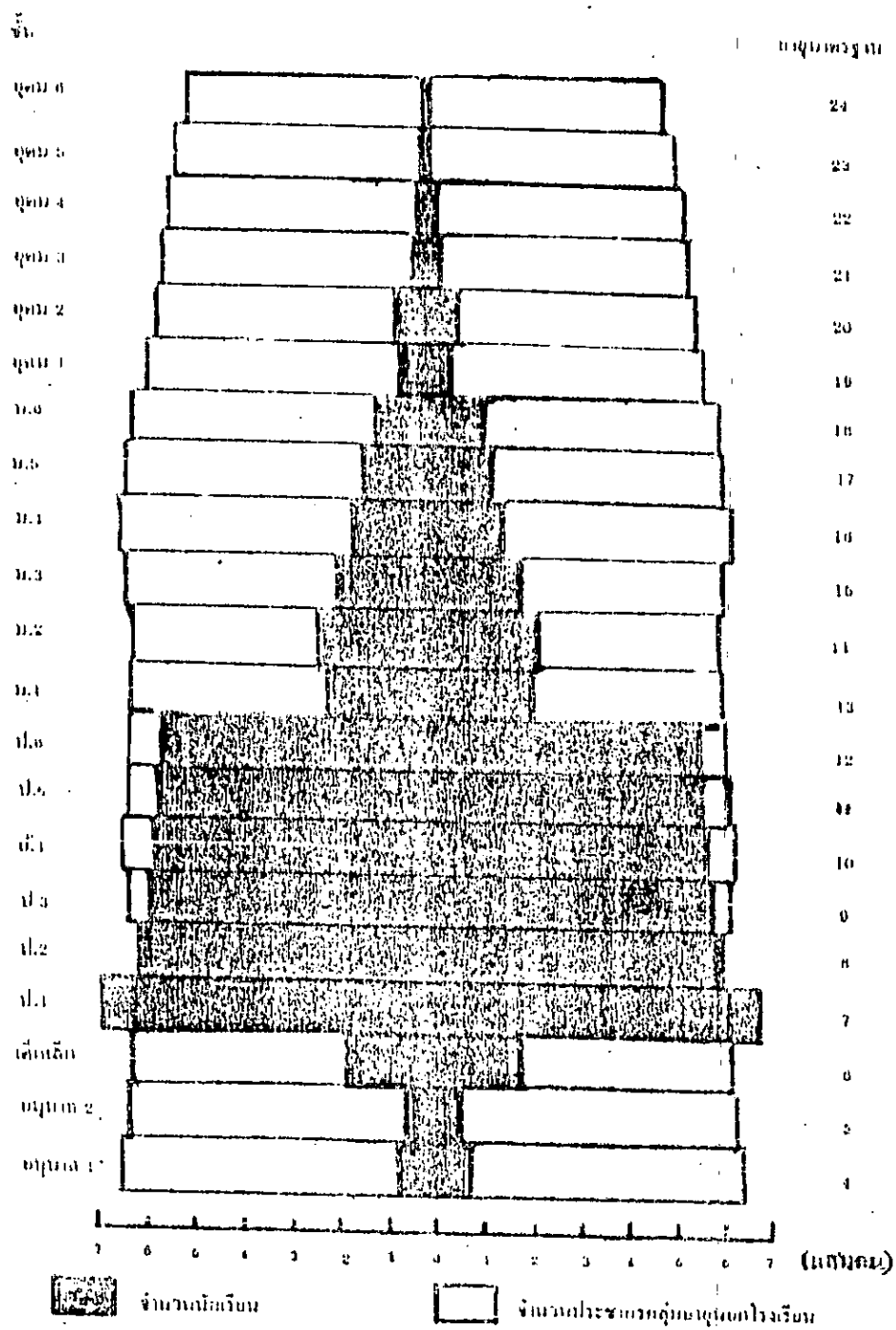
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารังนี้ไถ้นำเสนอเป็น 3 หัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน
2. แนวคิดและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพและปัญหาของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน

แม้ว่าในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2529) จะขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2529 : 29 - 30) แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วประชากรในประเทศไทยที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงมีจำนวนมาก ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศจึงมีความรู้เพียงแคการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดให้เปล่า ทางหนึ่งที่สามารถบอกได้ว่า ประชากรได้รับการศึกษาคำนวณแก่เอกภาพหรือไม่จะดูได้จากแผนภูมิ 1 ซึ่งแสดงปริมาณจำนวนนักเรียน ในปี พ.ศ. 2526 ซึ่งพบว่าจำนวนนักเรียนในระดับที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับจะมีจำนวนลดลงอย่างมาก อันเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีผลต่อการไม่เข้าเรียนต่อในระบบโรงเรียนของเยาวชนที่มีเป็นจำนวนมาก และภาระที่จะให้การศึกษาแก่เยาวชนกลุ่มนี้ก็ไม่พ้องการให้การศึกษาออกโรงเรียน ที่ต้องจับบริการการศึกษาให้เป็นการต่อเนื่องต่อไป (นางเยาว์ ชาราสิริสุทธิ. 2524 : 208 - 213)

✓ เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนนั้น เป็นเยาวชนที่มีความรู้และประสบการณ์น้อยมาก ฉะนั้นหากจากการศึกษาต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันก็จะทำให้หลงลืมในสิ่งที่เคยได้เรียนรูมาแล้วในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะการมีเวลาอยู่ในโรงเรียนน้อย และ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงปิรามิด การศึกษา ปีการศึกษา 2526

✓ หลักสูตรประถมศึกษาที่เด็กใช้เรียนนั้นกว้างขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานให้เด็กไปเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป นอกจากนี้การศึกษาในชนบทยังมีคุณภาพต่ำทำให้เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนขาดความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตที่ดี และการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่สามารถติดตาม กักแปลง และรับเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเพิ่มผลผลิต ทำให้กลายเป็นแรงงานที่ไม่มีคุณภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2524 : 9) ถ้าเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนมีเพิ่มขึ้น ก็จะก่อให้เกิดปัญหามาก การพัฒนาประเทศเป็นอันมาก อาทิ ปัญหาจากการไม่รู้หนังสือ การปรับตัวเข้ากับสังคม การอพยพเข้าเมืองหลวง การขาดแคลนแรงงานและกำลังสมองในการพัฒนาชนบท การจ้างแรงงานเด็กเพิ่มมากขึ้น มาตรฐานการครองชีพต่ำ ปัญหาสุขภาพ และปัญหาการตั้งถิ่นฐานและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

✓ การจัดการศึกษาต่อเนื่องให้แก่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นรูปแบบการให้การศึกษาที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาอีกมาก อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ต่อไปอีก เช่น การพัฒนาความจำเป็นพื้นฐาน การพัฒนาชนบทแบบสมบูรณ์แบบการพัฒนาการเกษตรกรรม การสร้างงานเพื่อตนเอง และการฝึกเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นต้น (บุญเลิศ นาคแก้ว. 2525 : 246 - 249)

แนวคิดและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดการศึกษาโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งการศึกษาทั้ง 2 ระบบ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา โดยที่การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประเทศในการพัฒนากำลังคน ในขณะที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนก็เป็นความจำเป็นต่อเนื่องในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอีกวิธีหนึ่ง (โอสถทองมี. 2521 : 51)

ปัจจุบันการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนความซับซ้อนของปัญหาต่าง ๆ ทำให้การศึกษาทั้ง 2 ระบบเป็นจักรกลสำคัญในการที่จะก่อให้เกิดการศึกษาย่างเพียงพอแก่ประชาชน โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการศึกษานอกโรงเรียนสามารถจัดบริการให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และสามารถสนองตอบความต้องการของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้การให้การศึกษานอกโรงเรียน จึงมีความจำเป็นด้วยเหตุผลที่ว่า การพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องมีประชาชนที่มีคุณภาพ มีวินัย มีความสามารถในการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งปกป้องสิทธิอันพึงได้ พึ่งมีของสังคม และสามารถร่วมมือกันในการพัฒนาสังคมให้เจริญยิ่งขึ้น

(ปฐม นิคมานนท์. 2528 : 96) ✓

ด้วยเหตุนี้รัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 รัฐได้ให้ความสำคัญแก่การจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยระบุว่า "รัฐพึงเร่งรัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียน ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลมีโอกาสดำเนินการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาในโรงเรียนเป็นอันดับแรก" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2524 : 247) ✓ ทั้งนี้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบจึงถูกนำมาใช้อย่างเร่งด่วน โดยพยายามที่จะจัดหลักสูตรและวิธีการเรียนให้สามารถเอื้ออำนวยต่อการแสวงหาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด (ทวีป อภิสัทธ. 2530 : 23) ✓

นอกจากนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนหรือผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อ ดังต่อไปนี้ "เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้ศึกษาต่อนอกกระบวนโรงเรียนอย่างน้อยที่สุดจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อเนื่องตามความจำเป็น" โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2529 : 272)

1. ให้การแนะแนวแก่ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ให้เข้าศึกษาต่อนอกระบบโรงเรียน

2. ขยายและปรับปรุงการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาทางวิทยาและปริญญ์ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

3. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและไม่ได้ศึกษาต่อ และผู้จบจากโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ให้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนได้รับการศึกษาสายสามัญ หรือต่อเนื่องตามความจำเป็น

จากปัญหาสำคัญหลายประการที่มีส่วนทำให้ผู้เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วไม่สามารถเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อไปได้นั้น นอกจากปัญหาค่านเล่าเรียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ และปัญหาเรื่องการศึกษาความรู้ ความเข้าใจในระบบวิธีการเรียนที่เหมาะสม สำหรับคนชนบทแล้วปัญหาเรื่องความห่างไกลของจุดที่จะมาเข้ารับบริการทางการศึกษา ไม่แพร่กระจายไปถึงผู้รับบริการอย่างใกล้ชิด ก็เป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในชนบท ไม่เข้าเรียนต่อไม่ว่าในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียน แม้จะมีวิธีการเรียนหลายวิธีที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้หลายวิธีตามความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ตาม (ทวีป อุภิสัทธ. 2531 : 24)

ทว่าความตระหนักในปัญหาดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้พิจารณาจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นในปี พ.ศ. 2530 โดยมีจุดเด่นอันเป็นแรงจูงใจที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเข้ามาเรียนมากขึ้น คือ

1. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 นั้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่หาอาชีพอยู่แล้วสามารถนำการหาอาชีพเหล่านั้นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาความรู้ได้ตามหลักสูตรในหมวดวิชาอาชีพเลือก

2. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 นั้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนได้ 3 วิธี คือ วิธีเรียนใน

ชั้นเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง และผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนมาประเมินร่วมกันเพื่อการจบหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อีกด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 2)

3. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร พ.ศ. 2530 นั้นมีจุดที่เป็นเครือข่ายในการให้บริการที่ใกล้ตัวกับผู้เรียน เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โรงเรียนผู้ใหญ่ และครูประจำกลุ่ม (ทวีป อภิลิทธิ์. 2531 : 24)

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2530 นี้จะเป็นแรงจูงใจให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ไม่ได้เรียนต่อในระบบโรงเรียน เกิดความสนใจการเรียนนอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรนี้อีก

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเพื่อที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษางานเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษากิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งเอกสารงานวิจัยดังกล่าวเป็น 3 ตอน คือ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา
2. งานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา
- ✓ 3. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลและแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา

ในปัจจุบันรัฐได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาหลังประถมศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การรณรงค์ให้เด็กนักเรียนต่อมัธยมศึกษาโดยการขยายโอกาสทางการศึกษาออกสู่ชนบทมากขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน . (หนังสือพิมพ์รายวันมติชน. 2532 : 9)

ตามสถิติการศึกษาทั้งประเทศในแต่ละปีจะมีเด็กไม่ถึงครึ่งหนึ่งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้นที่ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ที่เหลือนอกจากนั้นก็เลิกเรียน (นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2532 : 19) จากการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2530 เรื่องสาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษากรณีเฉพาะของจังหวัดจันทบุรี และนครสวรรค์ พบว่าสาเหตุสำคัญที่สุดเนื่องมาจากผู้ปกครองของเด็กที่ปัญหาทางการเงินเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2532 : 5) แม้แต่กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่ผู้ที่อยู่ในฐานะ "เสียเปรียบ" ในสังคม อันได้แก่ประชาชนในชนบท ผู้ที่มีพื้นฐานทางการศึกษาค่ำซึ่งประชาชนกลุ่มดังกล่าว มีแรงจูงใจที่จะเข้าเรียนเพื่อพัฒนาความรู้และอาชีพน้อย ดังจะเห็นได้จากโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนหลายอย่าง เช่น การศึกษาสายอาชีพ กิจกรรมกลุ่มสนใจ หรือแม่แต่ว่า ศึกษาตามสามัญ ซึ่งแม้จะเน้นหนักแก่ผู้ที่ยากจนและเสียเปรียบในสังคม แต่กิจกรรมเหล่านั้นก็นักที่จะได้รับความสนใจแก่ประชาชนที่ยากจนหรือเสียเปรียบอย่างแท้จริง (ปรุ้ม นิคมานนท์. 2523 : 331) ดังนั้นเหตุจูงใจที่จะทำให้บุคคลสนใจเข้าร่วมหรือเข้าเรียนในกิจกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญมากทั้งนี้เพราะการที่บุคคลจะเกิดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างที่เป็นสาเหตุมาเกี่ยวข้อง ดังเช่น ฮูล (Houle. 1977 : 202) ได้สรุปว่ามีเหตุผลพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียน นั่นคือ

1. มีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงอยู่ในใจสำหรับการเข้าร่วม
2. เหตุผลทางสังคมคือ ต้องการรวมกิจกรรมกับคนอื่น ๆ บ้าง
3. มีความสนใจต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

ปราวณีย์ สุธีรนาทิจ (2520 : 68) ทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคปลายปีการศึกษา 2518 โดยทำการศึกษากับนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร 160 คน และนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ อุบลราชธานี มหาสารคาม และนครราชสีมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาต่างจังหวัดในเมือง 160 คน และต่างจังหวัดนอกเมือง 160 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเข้าเรียนของนักศึกษานั้น เป็นการเข้าเรียนตามความต้องการของตนเอง โดยมีเหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษามัธยมศึกษา เนื่องจากไม่มีทุนเรียนต่อ และมีจุดมุ่งหมายในการเข้าเรียนเพื่อที่จะเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีก

อมรรวณ จามนอยพรหม (2520 : 59) ทำการศึกษามูลเหตุจูงใจที่ทำให้ นักศึกษามัธยมศึกษาเข้ามาศึกษาในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาสายสามัญระดับ 4 ของโรงเรียน สกลราชวิทยานุกูล สกลนคร ในปีการศึกษา 2520 พบว่า เหตุจูงใจในการเข้ามา ศึกษาคือ ต้องการความก้าวหน้า โดยการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ใน ปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น และเหตุจูงใจที่นักศึกษาเลือกเรียนในโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีหลักวิชาการเป็นที่เชื่อถือได้ และอยู่ในเขตชุมชนที่มีการคมนาคมสะดวก

✓ อัจฉรา กัลยาณชาติ (2524 : 55) ได้ทำการศึกษาลักษณะเหตุจูงใจของ นักศึกษามัธยมศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาสายสามัญระดับ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2523 ผลการศึกษาค้นพบว่า เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาของ นักศึกษาชายและหญิงแตกต่างกัน นั่นคือ นักศึกษาชายมีเหตุจูงใจในการเข้าเรียน คือ ต้องการประกาศนียบัตรเพื่อใช้ในการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาคือต้องการหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนนักศึกษานางหญิงต้องการเข้าศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมา ต้องการได้ประกาศนียบัตรเพื่อใช้ในการศึกษาต่อ

✓ ฌรณค์ เทียนส่ง (2526 : 24) กล่าวถึง เหตุผลที่ผู้ใหญ่ว่านไปเรียนการศึกษานักผู้ใหญ่ ในวารสารการศึกษาออกโรงเรียนว่า นักศึกษานักผู้ใหญ่ทางมีเหตุผลในการเข้าเรียนแตกต่างกันไป เช่น เพื่อสร้างอนาคตของตนเองเพื่อยกสถานะภาพชีวิตของตนให้สูง เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อความก้าวหน้า เพื่อการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการฉลาด และต้องการเรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

✓ ประกาศิ มาณะ (2528 : 118) ทำการศึกษาลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็คเสรีระดับ 4 ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำการศึกษากับนักศึกษานักผู้ใหญ่ที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็คเสรีระดับ 4 ปีการศึกษา 2527 และผู้จบ ป. 6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลของการเรียนต่อคือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การเรียนต่อช่วยให้หางานทำได้ง่ายขึ้น ต้องการประกาศนียบัตรเพื่อโอกาสในการหางานที่ดีกว่าเดิม เห็นคนอื่นเรียนก็อยากเรียนบ้าง และสอบเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาไม่ได้ ภัยเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้ นักศึกษานักผู้ใหญ่ตัดสินใจศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็คเสรีระดับ 4

โสมอุษา เลี้ยงดอนม (2528 : 222) ทำการศึกษาเหตุผลใจ และความ ต้องการของผู้เรียนในโครงการรณรณค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2527 พบว่า เหตุผลใจให้ผู้เรียนเข้าร่วมในโครงการรณรณค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ คือ ต้องการมีความรู้ และต้องการเรียนต่อในชั้นสูงต่อไป

อนันต์ พงษ์ลิตยา (2529 : 65) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียน และไม่เข้าเรียนของผู้ไม่รู้หนังสือตามโครงการรณรณค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ จังหวัดน่าน ปี พ.ศ. 2528 พบว่า เหตุผลในการเข้าเรียนของผู้ไม่รู้หนังสือ คือ ต้องการอ่านออกเขียนได้ เห็นว่าการอ่านออกเขียนได้เป็นสิ่งจำเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชักจูงให้มาเรียน และเห็นว่าเป็นการเรียนที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

จากการประเมินผลกระทบของโครงการการศึกษาออกโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท ในปี พ.ศ. 2530 โดย ชลหทัย เอี่ยมสำอางค์ (2530 : 30) พบว่า

ประชาชนในชนบทมีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการการศึกษาออกโรงเรียนคือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ มีมือ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้นำหมู่บ้านชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ และถูกเกณฑ์หรือบังคับให้เข้าร่วม

งานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันรัฐบาลจะมีความสามารถที่จะจัดโปรแกรมการศึกษาในหลายรูปแบบทั้งในและนอกระบบโรงเรียน แต่ก็ยังพบว่า มีประชาชนที่ไม่สามารถเข้ารับบริการทางการศึกษาจากรัฐในรูปแบบการศึกษาที่รัฐจัดให้ได้อีกเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะผู้จบการศึกษาระดับมัธยม (อุทัย คุลยเกษม. 2529 : 43)

✓ ฮูล (Houle. 1977 : 203) ได้สรุปถึงปัญหาและข้อจำกัดอันเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาได้ คือไม่ต้องการออกนอกบ้านในเวลาเย็นหรือค่ำ มีเวลาไม่มากพอ มีข้อจำกัดทางการเงิน ต้องรับผิดชอบทางครอบครัว มีปัญหาค้นหาสภาพอนามัย มีความคิดว่าตัวเองแก่เกินกว่าจะเรียนรู้ มีปัญหาค้นหาการเดินทางมาเรียน และมีภาระต้องเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน

เมื่อ พ.ศ. 2513 สنجัด อุทรานันท์ (2513 : 105) ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสาเหตุสำคัญของการไม่เข้าเรียนต่อ คือพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กยากจน และมีความต้องการที่จะใช้แรงงานเด็กในการประกอบอาชีพ

ลัดดา รุ่งวิสัย (2525 : 87) ทำการศึกษาผู้ใช่และไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2524 พบว่า เหตุผลที่ประชาชนไม่ไปใช้ห้องสมุดมีหลายประการ เช่น ห้องสมุดอยู่ไกลที่พักรับประทานอาหารไม่สะดวก การเดินทางไม่สะดวก หนังสือในห้องสมุดไม่เหมาะสมกับตนเอง

จามินทร์ ขรรมิรัตนเกษม (2528 : 78) ทำการศึกษาสาเหตุที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาภาคบังคับไม่เข้าเรียนต่อชั้น ม. 1 ในปีการศึกษา 2527 พบว่า สาเหตุสำคัญโดยเรียงตามลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ พ่อแม่ผู้ปกครองยากจน ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียน

พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการเด็กไว้ช่วยงาน เห็นว่าเรียนจบแล้วไม่มีงานทำทำให้เสียเวลา
ตัวนักเรียนเรียนอ่อนจึงไม่กล้าเรียนคือ โรงเรียนอยู่ไกลไปมาลำบาก และไม่เห็น
ประโยชน์ของการเรียนคือ

ประภาศรี มานะ (2528 : 112) ศึกษาเหตุผลของการไม่เข้าเรียนต่อ
ในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 พบว่า เหตุผลที่มีผู้เลือกมากเป็น
อันดับแรกคือ ไม่มีทุนทรัพย์ รองลงมาตามลำดับคือ ผู้ปกครองไม่สนับสนุน เห็นว่ามี
ความรู้เพียงพอที่จะประกอบอาชีพได้แล้ว

อนันต์ พงษ์สัตยา (2529 : 67) ทำการศึกษาเหตุผลของผู้ไม่รู้นักเรียน
จังหวัดน่าน ที่ไม่เข้าเรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ในปี พ.ศ.
2528 พบว่า การไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเรียน เป็นเหตุผลสำคัญในการไม่เข้าเรียน
ของผู้ไม่รู้นักเรียน รองลงมาคือ ผู้ไม่รู้นักเรียนเห็นว่าตนเองมีอายุมากเกินไป มีความรู้สึก
อายที่อ่านหนังสือไม่ออก ไม่มีความสนใจที่จะเรียนทั้งที่ทราบข่าวการบริการ

และในปี 2530 ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ (2530 : 30) ใ้ทห้การประเมิน
ผลกระทบของโครงการการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อประชาชนในชนบท พบว่า เหตุผล
ที่ทำให้ประชาชนในชนบทไม่เข้าร่วมโครงการการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เนื่องมาจาก
ไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ ไม่ทราบข่าวว่ามี การจัดโครงการการศึกษานอก
โรงเรียนในหมู่บ้าน นอกจากนี้มีปัญาอื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายการฝึกอบรม มีการต้องเลี้ยงดู
บุตรหลาน มีอายุมากแล้ว มีความรู้เพียงพอแล้ว

งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษานั้น ผู้วิจัย
นำเสนอโดยจำแนกตามลักษณะปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. ปัจจัยด้านการคมนาคม
4. ปัจจัยด้านบริการการศึกษานอกโรงเรียน

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว

เมื่อพูดถึงการเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อของนักเรียนแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการการศึกษา จะกล่าวถึง อุปสรรคที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน นั่นคือ สถานภาพส่วนตัวที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสถานภาพส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนต่อของนักเรียนมาก (สุนทร โควิทน์. 2525 : 14) ในเรื่องนี้มีผู้วิจัยได้ศึกษาค้นพบดังต่อไปนี้

สังก อุทรานันท์ (2513 : 139) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้ นักเรียนไม่เข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อนับเป็นนักเรียนที่มีอายุมาก

ปราณี สุธีรนาทิจ (2520 : 68) ทำการศึกษามูลนิธิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 ในกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดในเมืองและต่างจังหวัดนอกเมืองเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2518 พบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 17 - 19 ปี เป็นโสด ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรวณ จามนอยพรหม (2520 : 59) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ นักศึกษาผู้ใหญ่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรการศึกษานักผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4 ของโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สกลนคร ในปีการศึกษา 2520 พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี เป็นโสด และอัจฉรา กัลยาณาชาติ (2524 : 54) ได้ศึกษาเหตุจูงใจและความต้องการของนักศึกษานักผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษานักผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4 ปีการศึกษา 2523 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี มีสถานภาพการสมรสเป็นโสด

ในทำนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังก อุทรานันท์ (2513 : 140) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้ นักเรียนไม่เข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อส่วนมากจะมีผลการเรียนต่ำเคยสอบตกซ้ำชั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรูญ พานิชย์ผดุงไชย (2521 : 165) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงจะมีโอกาสเข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และ

เทียมจันทร์ จากศึกษาประทีป (2523 : 74) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ป. 6 ในเขตการศึกษา 7 พบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความต้องการที่จะเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับ สุนทร โควิทย์ (2525 : 70) ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ป. 6 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนที่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อจะให้ศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ไม่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อ และจากผลการวิเคราะห์หาค่าแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) เขตการศึกษา 11 ในปีการศึกษา 2529 ของ ถวิล มารู้ เลี่ยม (2530 : 47) พบว่านักเรียนที่มีความต้องการในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา มีแนวโน้มที่จะให้ศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่ไม่ต้องการ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

สถานภาพทางเศรษฐกิจเป็นแนวคิดที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีความชัดเจน เข้าใจง่าย เพราะวัดจากมาตรฐานการครองชีพ โดยใช้รายได้เป็นเครื่องวัดว่าคุณคณหรือครอบครัวใดมีรายได้น้อยกว่ากัน นักวิชาการมักใช้ตัวเงินรายได้เป็นเครื่องวัดถึงสภาพทางเศรษฐกิจ (ถนัด ม่วงมณี. 2526 : 10) และพื้นฐานทางสังคมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดทัศนคติของผู้เข้าเรียนด้วย (ปฐม นิคมานนท์. 2523 : 331)

จากการศึกษาของ ปราณี สุธีรนาถิจ (2520 : 68) เมื่อปีการศึกษา 2518 เกี่ยวกับภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัด ในเมือง และต่างจังหวัดนอกเมือง เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาผู้เข้าเรียนส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 500 บาท จรูญ พานิชย์มลินใจ (2521 : 179) ทำการศึกษาโอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียนในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถมีอาชีพแตกต่างกันมีโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน มีความสามารถมีอาชีพรับราชการมี

ความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูงแตกต่างจากอาชีพเกษตรกรและกรรมกร ซึ่งมีความต้องการในการศึกษาของบุตรต่ำ และ เทียมจันทร์ จากศึกษาประทีป

(2523 : 74) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนชั้น ป. 6 ในเขตการศึกษา 7 ในตำบลเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พบตัวแปรที่อธิบายถึงโอกาสที่นักเรียนจะได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อคือ

1) อาชีพของบิดามารดา พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพ ธุรกิจ ราชการ และค้าขาย ได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาต่อนักเรียนที่มีบิดามารดา ประกอบอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรรวม อีกทั้งนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อล้วนมาจากบิดามารดาประกอบอาชีพมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ

2) รายได้ของบิดา พบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อนั้นบิดามีรายได้อยู่ระหว่าง 2,000 - 3,000 บาทต่อเดือน

ในกานภาษาที่ใช้ที่บ้านนั้น พิศเพลิน เขียวหวาน (2521 : 109) ทำการศึกษาองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การพูดภาษาไทยกลางที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันเป็นองค์ประกอบที่จะส่งเสริมให้การเรียนต่อได้

ในกานการใช้สื่อสารมวลชนนั้น สุนทร ไกรรัตน์ (2525 : 70) ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนชั้น ป. 6 ในจังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน มีโอกาสได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาต่อนักเรียนที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เลย และจากการศึกษาของ ประภาศรี มานะ (2528 : 112) เกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษามัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ในจังหวัดสมุทรสงคราม ในกานการใช้สื่อสารมวลชน พบว่า สื่อที่ใช้รับฟังข่าวสารของการศึกษานอกโรงเรียนที่มีผู้นิยมมากที่สุด คือ แกด วิทย์

3. ปัจจัยกานการคมนาคม

การคมนาคมระหว่างบ้านถึงแหล่งให้บริการการศึกษา เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อโอกาสในการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียนต่อของนักเรียนด้วย เพราะลักษณะสภาพถนน

หนทางที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้เวลาในการเดินทางของนักเรียนด้วย จากการศึกษาของ สจก อุทรานันท์ (2513 : 105) เกี่ยวกับสาเหตุที่เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้ นักเรียนไม่เข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลายคือ สภาพแวดล้อม และการเดินทางมาโรงเรียนไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ตักกา รุ่งวิสัย (2525 : 87) ทำการศึกษาผู้ใช้และไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เหตุผลของผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนนั้นเป็นเพราะว่า ห้องสมุดอยู่ไกลที่หัก การเดินทางไปใช้ห้องสมุดไม่สะดวก สุนทร โควิทน์ (2525 : 70) ทำศึกษาองค์ประกอบที่มี ความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ป. 6 ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพถนน ยานพาหนะ ระยะทาง ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของ นักเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะระยะเวลาในการเดินทาง นับว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ มากที่สุด และจากการศึกษาของ ประภาศรี มานะ (2523 : 112) เกี่ยวกับลักษณะ ของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 พบว่า ผู้ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อจะเป็นผู้ที่อาศัยในเมือง มีการคมนาคมสะดวก

4. ปัจจัยด้านบริการทางการศึกษานอกโรงเรียน

นอกจากปัญหาเศรษฐกิจจะเป็นปัญหาสำคัญ สำหรับการเข้าเรียนหรือไม่ เข้าเรียนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียนทางการศึกษาโดยเฉพาะ การศึกษานอกโรงเรียน นั้นคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบวิธีการเรียนก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา ไม่เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามวิธีการเรียนนอกระบบโรงเรียน (ทวีป อกสิทธิ์. 2531 : 24) และจากการศึกษาของประภาศรี มานะ (2523 : 112) เกี่ยวกับลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้ที่เคยมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อ เพราะเห็นประโยชน์ของการศึกษาและมีความเข้าใจ

เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งระเบียบแบบแผนของการเรียน บ่มถักสันใจศึกษาต่อ
ได้ง่ายขึ้น และจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังพบว่า สื่อที่ใช้รับฟังข่าวสารของการศึกษานอก
โรงเรียนที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดได้แก่ วิทยุ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัด เชียงรายที่จบการศึกษาชั้น ป. 6 ระหว่างปีการศึกษา 2526 ถึงปีการศึกษา 2531 และเป็นผู้ที่ไม่ไ้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบโรงเรียนภาคปกติและยังอาศัย อยู่ในพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนาของตนขณะทำการวิจัยจำนวนประมาณ 32,475 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เลือกมาจากประชากรข้างตน โดยมีขั้นตอน การเลือกดังนี้ คือ

1. การเลือกอำเภอ ทำการเลือกอำเภอเป้าหมายโดยแบ่งพื้นที่จังหวัด เชียงรายออกเป็น 3 เขตตามสภาพภูมิศาสตร์ แล้วจับฉลากเลือกมาเขตละ 1 อำเภอ เพื่อเป็นอำเภอเป้าหมายในการศึกษา ดังนี้

1) พื้นที่ตอนเหนือ มี 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน เลือกใ้อำเภอแม่สาย

2) พื้นที่ตอนกลาง มี 4 อำเภอ คือ อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอป่าแดด เลือกใ้อำเภอเวียงป่าเป้า

3) พื้นที่ตอนใต้ มี 5 อำเภอ คือ อำเภอเวียงชัย อำเภอเทิง อำเภอเชียงของ อำเภอพญาเม็งราย และกิ่งอำเภอเวียงแก่น เลือกใ้อำเภอเทิง

2. การเลือกตำบล รวบรวมรายชื่อตำบลที่มีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป จำมีตำบลที่อยู่ในเกณฑ์ ดังกล่าวน่ากว่า 1 ตำบล ในแต่ละอำเภอ ใ้จับฉลากค้เลือกมาอำเภอละ 1 ตำบล เป็นตำบลเป้าหมาย รวม 3 ตำบล คือ

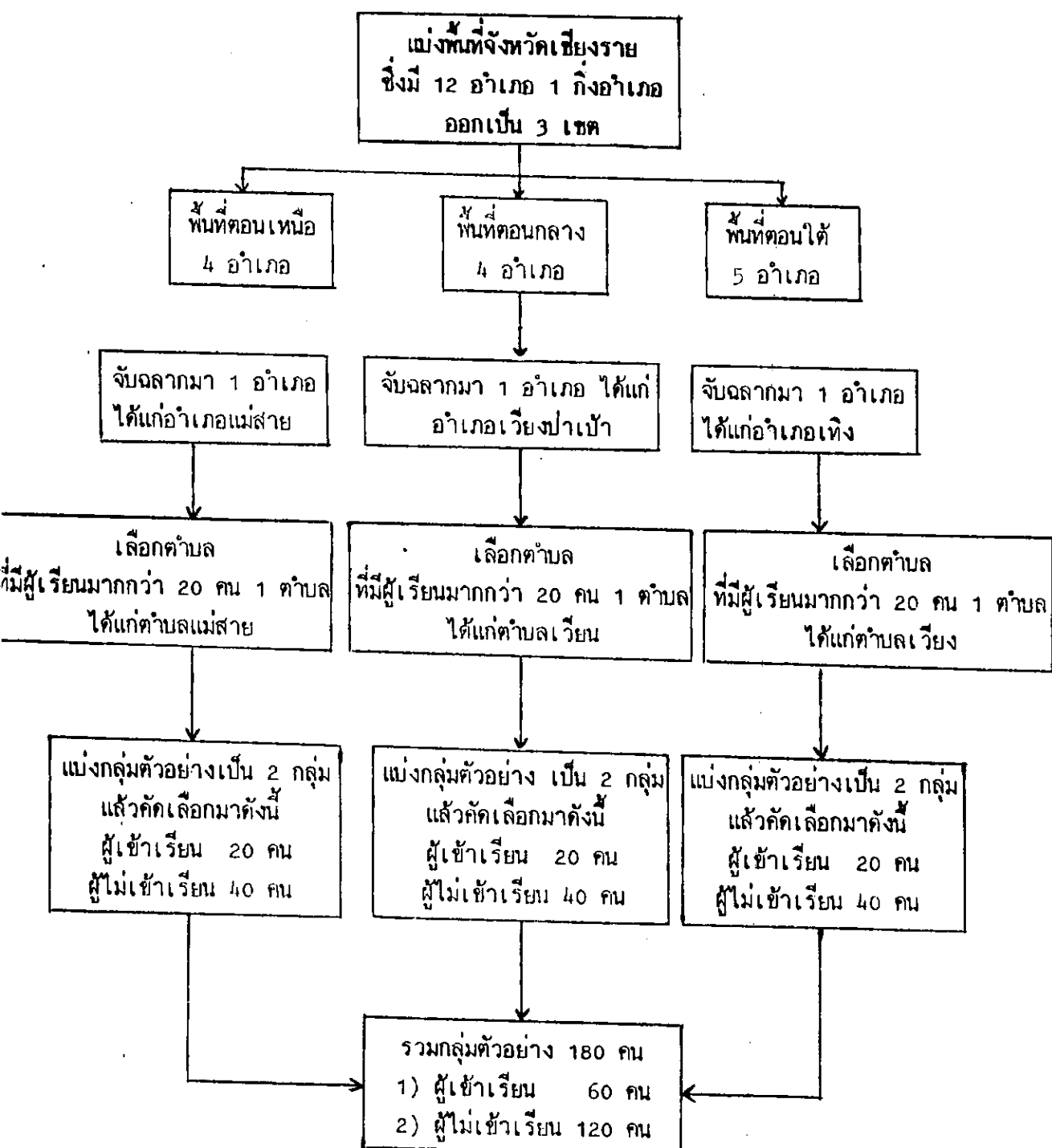
- 1) ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย
- 2) ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า
- 3) ตำบลเวียง อำเภอเทิง

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำแนกประชากรกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้จบการศึกษาภาคบังคับระหว่างปีการศึกษา 2526 - 2531 ที่อยู่ในตำบลที่ได้รับการคัดเลือกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ (2) ผู้ไม่เข้าเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่ม ทำเนื่การดังนี้

1) ผู้เข้าเรียน เป็นผู้ที่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเภททางไกลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 เลือกมาตำบลเป้าหมายละ 1 กลุ่ม เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกเพียงกลุ่มละ 20 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าเรียนทั้งหมด 60 คน

2) ผู้ไม่เข้าเรียน เลือกจากผู้ที่ยื่นจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่เข้าเรียนต่อและไม่ได้อายุมิสำเร็จไปอยู่ที่อื่น โดยคัดเลือกมา 2 เท่าของกลุ่มผู้เข้าเรียนในแต่ละตำบล เนื่องจากผู้ไม่เข้าเรียนมีจำนวนมากกว่าผู้เข้าเรียน จะให้ผู้ไม่เข้าเรียนตำบลละ 40 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ไม่เข้าเรียนทั้งหมด 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้รวมทั้งสิ้น 180 คน รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใกล้เคียงในแผนภูมิ 2 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการเลือกและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามปัจจัย เหตุผลในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน และความพึงพอใจของผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน จำนวน 1 ชุด เครื่องมือนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 37 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านการคมนาคม และปัจจัยด้าน บริการการศึกษาออกโรงเรียน ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมาย ✓ (ถูก) หรือเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

ปัจจัยด้านส่วนตัว

- เมื่อพูดถึงการเรียนต่อ ท่านมีความต้องการที่จะเรียนต่อหรือไม่
 - ☐ ต้องการเรียนต่อ
 - ☐ ไม่ต้องการเรียนต่อ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ครอบครัวของท่านมีรายได้ออกเดือนเท่าไร
 - ☐ ต่ำกว่า 1,000 บาท
 - ☐ ระหว่าง 1,001 - 5,000 บาท
 - ☐ สูงกว่า 5,000 บาทขึ้นไป

ปัจจัยด้านการคมนาคม

- จากที่พักของท่าน เดินทางไปยังสถานที่ที่ไว้พบกลุ่มเป็นระยะทางกี่กิโลเมตร
 - ☐ ระหว่าง 1 - 5 กม.
 - ☐ ระหว่าง 6 - 10 กม.

☐ ระหว่าง 11 - 15 กม.

☐ ระหว่าง 16 - 20 กม.

☐ ตั้งแต่ 20 กม. ขึ้นไป

ปัจจัยด้านบริการการศึกษานอกโรงเรียน

4. ท่านเคยทราบข่าวการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นบ้างหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 สาเหตุที่ทำให้ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยสาเหตุจำนวน 12 สาเหตุให้ผู้จบ ป. 6 เลือกตอบตามสาเหตุที่เป็นจริงที่สุดเพียงสาเหตุเดียว โดยกาเครื่องหมาย ✓ (ถูก) ลงในช่องคำตอบที่ต้องการ

ตัวอย่าง

สาเหตุที่ทำให้ท่านเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญคือ

☐ ต้องการเพิ่มคุณวุฒิ

☐ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สาเหตุที่ทำให้ท่านไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญคือ

☐ ไม่ทราบว่ามีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

☐ ไม่อยากเรียน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริการ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มตำบลเป้าหมายด้วยตนเองโดยมีครูประจำกลุ่มซึ่งปฏิบัติงานประจำในพื้นที่แต่ละตำบลเป็นผู้ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงสักระยะเวลาในการเก็บเดือนมีนาคม ได้รับแบบสอบถามที่ครบสมบูรณ์ตามที่ต้องการ จำนวน 180 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียน และกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน แล้วเรียงลำดับหมายเลขแบบสอบถามตั้งแต่ 001 เป็นคนไปจนครบ
2. ลงรหัสและตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัส
3. บันทึกข้อมูลในบัตรคอมพิวเตอร์ แล้วทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ สาเหตุของการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน ด้วยตาราง
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน ด้วยการทดสอบ ไค-สแควร์ (Chi - Square)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าร้อยละโดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 47)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าอัตราส่วนร้อยละ
 f แทน จำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด

2. ค่าไค-สแควร์ ใช้สูตร (Garrett. 214 : 1958)

$$\chi^2 = \frac{\sum (F_o - F_E)^2}{F_E}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

Σ แทน ผลรวมทั้งหมด

F_o แทน ความถี่ที่ได้จากข้อเท็จจริง

F_E แทน ความถี่ที่ควรเกิดขึ้นตามสมมุติฐาน

โดยมี $df = (r - 1)(c - 1)$

สำหรับการวางการันจที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 1

(2 x 2 Contingency Table) ใช้สูตร

	กลุ่มเข้าเรียน	กลุ่มไม่เข้าเรียน	
ก	A	B	(A + B)
ข	C	D	(C + D)
	(A + C)	(B + D)	

$$\chi^2 = \frac{N(AD - BC - \frac{N}{2})^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

ค่า $df = 1$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษารั้วนี้ ได้แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านการคมนาคม และปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน
3. เหตุผลในการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน
4. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้จบการศึกษาก่อนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงรายในการศึกษารั้วนี้ ได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้เข้าเรียนและผู้ไม่เข้าเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อมูลที่นำเสนอมี 4 ด้าน คือ

- 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - 1.3 ปัจจัยด้านการคมนาคม
 - 1.4 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน
- ข้อมูลพื้นฐานแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจ ณ ที่นี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร สุขภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้น ป. 6 ความต้องการที่จะเรียนต่อ ทักษะที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งรายละเอียดในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านส่วนตัว	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
จำนวนทั้งหมด	60	100.0	120	100.0	180	100.0
1. <u>เพศ</u>						
- ชาย	37	61.7	67	55.8	104	57.8
- หญิง	23	38.3	53	44.2	76	42.2
2. <u>อายุ</u>						
- ต่ำกว่า 15 ปี	9	15.0	25	20.8	34	18.9
- ระหว่าง 16 - 20 ปี	45	75.0	63	69.2	128	71.1
- ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	6	10.0	12	10.0	18	10.0
3. <u>สถานภาพการสมรส</u>						
- โสด	60	100.0	120	100.0	180	100.0
- แต่งงานแล้ว	-	-	-	-	-	-
4. <u>จำนวนพี่น้องในครอบครัว</u>						
- 1 - 3 คน	20	33.3	63	52.5	83	46.1
- 4 - 6 คน	30	50.0	40	33.3	70	38.9
- 7 คนขึ้นไป	10	16.7	17	14.2	27	15.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนตัว	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
5. <u>ลำดับที่ของการเป็นบุตร</u>						
- เป็นลูกคนโต	15	25.0	41	34.2	56	31.1
- เป็นลูกคนกลาง	26	43.3	50	41.7	76	42.2
- เป็นลูกคนเล็ก	19	31.7	29	24.2	48	26.7
6. <u>สุขภาพ</u>						
- แข็งแรงที่ไม่เคยเจ็บป่วย	17	28.3	28	23.3	45	25.0
- ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยครั้ง	43	71.7	88	73.3	131	72.8
- ไม่แข็งแรง เจ็บป่วย ประจำ	-	-	4	3.3	4	2.2
7. <u>ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ชั้น ป. 6</u>						
- คะแนนเฉลี่ย 3.00-4.00	34	56.7	62	51.7	96	53.4
- คะแนนเฉลี่ย 2.00-2.99	24	40.0	58	48.3	82	45.6
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.99	2	3.3	-	-	2	1.1
8. <u>ความต้องการที่จะเรียนต่อ</u>						
- ต้องการเรียนต่อ	60	100.0	104	86.7	164	91.1
- ไม่ต้องการเรียนต่อ	-	-	16	13.3	16	8.9

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนตัว	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
9. <u>ทัศนคติที่มีต่อการเรียน</u> <u>การศึกษานอกโรงเรียน</u>						
- ก็	60	100.0	89	74.2	149	82.8
- ไม่ก็	-	-	31	25.8	31	17.2

จากตาราง 1 สรุปปัจจัยด้านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 2 กลุ่ม คือทั้งผู้เข้าเรียน และไม่เข้าเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน ร้อยละ 57.8 เป็นชาย และร้อยละ 42.2 เป็นหญิง กำนอายุนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 71.1 มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี รองลงมาร้อยละ 18.9 อายุต่ำกว่า 15 ปี และที่เหลือร้อยละ 10.0 มีอายุ 20 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างทุกคนยังเป็นโสดอยู่ เกี่ยวกับจำนวนพี่น้องในครอบครัวนั้น ร้อยละ 46.1 มีพี่น้อง 1 - 3 คน ร้อยละ 38.9 มี 4 - 6 คน และร้อยละ 15.0 มี 7 คนขึ้นไป สำหรับลำดับที่ของการเป็นบุตรมีใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 42.2 เป็นลูกคนกลาง ร้อยละ 31.1 เป็นลูกคนโต และร้อยละ 26.7 เป็นลูกคนเล็ก ด้านสุขภาพนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.8 กล่าวว่า สุขภาพปานกลางนาน ๆ เจ็บป่วยครั้ง รองลงมาร้อยละ 25.0 สุขภาพแข็งแรงไม่เคยเจ็บป่วย และที่เหลือเพียงร้อยละ 2.2 ที่สุขภาพไม่แข็งแรงเจ็บป่วยประจำ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้น ป. 6 นั้น ร้อยละ 53.4 มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 - 4.00 รองลงมา ร้อยละ 45.6 คะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.99 และที่เหลือเพียงร้อยละ 1.1 มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.99 ร้อยละ 91.1 มีความต้องการเรียนต่อ และมีเพียงร้อยละ 8.9 ไม่ต้องการเรียนต่อ ร้อยละ 82.8 มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน และที่เหลือร้อยละ 17.2 มีทัศนคติที่ไม่ดี

2. ปิจัยค่านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ร้อยละ 61.7 เป็นชาย ร้อยละ 38.3 เป็นหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.0 มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี รองลงมาร้อยละ 15.0 อายุต่ำกว่า 15 ปี และที่เหลือร้อยละ 10.0 มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้เข้าเรียนทุกคนยังเป็นโสด ค่านจำนวนพี่น้องในครอบครัวนั้น ร้อยละ 50.0 มีพี่น้อง 4 - 6 คน ร้อยละ 33.3 มี 1 - 3 คน และร้อยละ 16.7 มี 7 คนขึ้นไป เกี่ยวกับลำดับที่ของการเป็นบุตรนั้นมีใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 43.3 เป็นลูกคนกลาง ร้อยละ 31.7 เป็นลูกคนเล็ก และร้อยละ 25.0 เป็นลูกคนโต สำหรับสุขภาพนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 71.7 ตอบว่า สุขภาพปานกลางนาน ๆ เจ็บป่วยครั้ง ที่เหลือ ร้อยละ 28.3 มีสุขภาพแข็งแรงก็ ไม่เคยเจ็บป่วย ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้น ป. 6 นั้น ร้อยละ 56.7 มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 - 4.00 รองลงมาร้อยละ 40.0 มีคะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.99 และที่เหลือเพียงร้อยละ 3.3 มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.99 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เข้าเรียนทุกคน มีความต้องการเรียนต่อ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

3. ปิจัยค่านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ไม่เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ร้อยละ 55.8 เป็นชาย และร้อยละ 44.2 เป็นหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.2 มีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี รองลงมาร้อยละ 20.8 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และที่เหลือ ร้อยละ 10.0 มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ผู้ไม่เข้าเรียนทุกคนเป็นโสด สำหรับจำนวน พี่น้องในครอบครัวร้อยละ 52.5 มีพี่น้อง 1 - 5 คน รองลงมาร้อยละ 33.3 มี 4 - 6 คน และร้อยละ 14.2 มี 7 คนขึ้นไป ในด้านลำดับที่ของการเป็นบุตรนั้น ร้อยละ 41.7 เป็นลูกคนกลาง รองลงมา 34.2 เป็นลูกคนโต และร้อยละ 24.2 เป็นลูกคนเล็ก เกี่ยวกับสุขภาพนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 มีสุขภาพปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยครั้ง รองลงมา ร้อยละ 23.3 มีสุขภาพแข็งแรงไม่เคยเจ็บป่วย และที่เหลือเพียงร้อยละ 3.3 ที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ร้อยละ 51.7 มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 - 4.00 และร้อยละ 48.3 มีคะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.99 ผู้ไม่เข้าเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.7 ตอบว่า มีความต้องการเรียนต่อ และมีร้อยละ

13.3 ที่ไม่ต้องการเรียนต่อ ร้อยละ 74.2 มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน และร้อยละ 25.8 มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

สรุป ปัจจัยด้านส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้เข้าเรียนและกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในด้านของจำนวนพี่น้องในครอบครัว ความต้องการเรียนต่อ และทัศนคติที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำลักษณะที่แตกต่างกันดังกล่าวนี้ไปทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติในตอนต่อไป

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพการมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ของครอบครัว ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โอกาสในการใช้สื่อมวลชน สื่อที่ใช้เป็นประจำ ระยะเวลาที่ใช้สื่อ ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
จำนวนทั้งหมด	60	100.0	120	100.0	180	100.0
10. <u>อาชีพของผู้ปกครอง</u>						
- การเกษตร	51	85.0	98	81.7	149	82.8
- ค้าขาย	3	5.0	10	8.3	13	7.2
- รับจ้าง	5	8.3	10	8.3	15	8.3
- รับราชการ	1	1.7	2	1.7	3	1.7
11. <u>ผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ</u>						
- มี	55	58.3	65	54.2	100	55.6
- ไม่มี	25	41.7	55	45.8	80	44.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
12. รายได้ของครอบครัว						
- ต่ำกว่า 1,000 บาท	13	21.7	34	28.3	47	26.1
- ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท	39	65.0	78	65.0	117	65.0
- ตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป	8	13.3	8	6.7	16	8.9
13. ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว						
- ภาษาพื้นเมือง	57	95.0	110	91.7	167	92.8
- ภาษาไทยกลาง	3	5.0	10	8.3	13	7.2
14. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม						
- เป็น	27	45.0	43	35.8	70	38.9
- ไม่เป็น	33	55.0	77	64.2	110	61.1
15. โอกาสในการใช้สื่อมวลชน						
- มีโอกาส	60	100.0	114	95.0	174	96.7
- ไม่มีโอกาส	-	-	6	5.0	6	3.3
16. สื่อที่ใช้เป็นประจำ						
- หนังสือพิมพ์	10	16.7	30	25.0	40	22.2
- วิทยุ	30	50.0	58	48.3	66	48.9
- โทรทัศน์	20	33.3	32	26.7	52	28.9

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
17. <u>ระยะเวลาในการใช้ต่อ</u> <u>สัปดาห์</u>						
- 1 - 2 วันต่อสัปดาห์	1	1.7	2	1.7	3	1.7
- 3 - 4 วันต่อสัปดาห์	5	8.3	17	14.2	22	12.2
- 5 - 7 วันต่อสัปดาห์	54	90.0	101	74.2	155	86.1

จากตาราง 2 สรุปปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 2 กลุ่ม คือทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.8 มีบุตรครองประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาคืออาชีพรับจ้างและค้าขายในจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 8.3 และร้อยละ 7.2 ตามลำดับ และที่เหลือเพียงร้อยละ 1.7 ที่ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 55.6 มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ และร้อยละ 44.4 ไม่มี สำหรับรายได้ของครอบครัว พบว่าร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,001 - 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 26.1 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท ที่เหลือเพียงร้อยละ 8.9 มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป ในด้านภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.8 ใช้ภาษาพื้นเมือง มีเพียงร้อยละ 7.2 ที่ใช้ภาษาไทยกลาง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 61.1 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และ 38.9 เป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนโอกาสในการใช้สื่อมวลชนพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.7 มีโอกาสได้ใช้สื่อมวลชน และที่เหลือเพียง 3.3 ไม่มีโอกาสในการใช้สื่อมวลชน สำหรับสื่อที่ใช้เป็นประจำร้อยละ 48.9 ใช้วิทยุ สำหรับโทรทัศน์และ

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 28.9 และร้อยละ 22.2 ตามลำดับ โดยร้อยละ 86.1 มีระยะเวลาในการใช้สื่อ 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ รองลงมา ร้อยละ 12.2 ใช้สื่อ 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ และมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่ใช้สื่อเพียง 1 - 2 วันต่อสัปดาห์

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.0 มีผู้ประกอบการอาชีพการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 5.0 ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 58.3 มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ และร้อยละ 41.7 ไม่มี สำหรับรายได้ของครอบครัวพบว่า ร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.7 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และร้อยละ 13.3 มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ลักษณะภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.0 ใช้ภาษาพื้นเมือง มีเพียงร้อยละ 5.0 ที่ใช้ภาษาไทยกลาง ในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมร้อยละ 55.0 ไม่เป็นสมาชิก และร้อยละ 45.0 เป็นสมาชิก ในด้านโอกาสการใช้สื่อนวลชนนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียนทุกคนมีโอกาสในการใช้สื่อนวลชน โดยที่ร้อยละ 50.0 ใช้วิทยุ รองลงมาคือโทรทัศน์ร้อยละ 33.3 และหนังสือพิมพ์ร้อยละ 16.7 ส่วนมากร้อยละ 90.0 จะใช้สื่อ 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ รองลงมาร้อยละ 8.3 ใช้สื่อ 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ และมีเพียงร้อยละ 1.7 ที่ใช้สื่อ 1 - 2 วันต่อสัปดาห์

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน มีดังนี้ คือส่วนใหญ่ร้อยละ 81.7 มีผู้ประกอบการอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 8.3 อาชีพค้าขายและรับจ้าง ที่เหลือเพียงร้อยละ 1.7 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 54.2 มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ และร้อยละ 45.8 ไม่มี สำหรับรายได้ของครอบครัวนั้น ร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 28.3 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และที่เหลือร้อยละ 6.7 มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ในด้านภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ

91.7 ใช้ภาษาพื้นเมือง มีเพียงร้อยละ 8.3 ที่ใช้ภาษาไทยกลาง ลักษณะการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมนั้น ร้อยละ 64.2 ไม่เป็นสมาชิก และร้อยละ 35.8 เป็นสมาชิก ในด้านโอกาสในการใช้สื่อมวลชนนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 มีโอกาสได้ใช้มีเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้นที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ ผู้ที่ใช้สื่อมวลชนนั้นร้อยละ 48.3 จะใช้วิทยุเป็นประจำ รองลงมาคือโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ในจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 26.7 และ 25.0 ตามลำดับ สำหรับระยะเวลาในการใช้สื่อนั้น ร้อยละ 74.2 มีระยะเวลาการใช้สื่อ 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ รองลงมาคือ 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 14.2 และที่เหลือเพียง 1.7 มีระยะเวลาการใช้สื่อเพียง 1 - 2 วันต่อสัปดาห์

สรุป ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้เช่าเรียนและกลุ่มผู้ไม่เช่าเรียนนั้น มีลักษณะใกล้เคียงกัน ไม่มีความแตกต่างใดๆ ที่เด่นชัด เพื่อให้แน่ใจจะไ้ความแตกต่างไปทดสอบหาค่าสำคัญในขั้นตอนต่อไป

1.3 ปัจจัยด้านการคมนาคม

ปัจจัยด้านการคมนาคมของกลุ่มตัวอย่าง ที่นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่ม ลักษณะถนน ขนพาหนะ และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากที่พักมาสถานที่พบกลุ่ม ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยด้านการคมนาคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านการคมนาคม	ผู้เช่าเรียน		ผู้ไม่เช่าเรียน		รวม	
จำนวนทั้งหมด	60	100.0	120	100.0	180	100.0
18. ระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่ม						
- ระหว่าง 1 - 5 กม.	30	50.0	55	45.8	85	47.2
- ระหว่าง 6 - 10 กม.	16	26.7	35	29.2	51	28.3
- ระหว่าง 11 - 15 กม.	5	8.3	10	8.3	15	8.3
- ระหว่าง 16 - 20 กม.	2	3.3	9	7.5	11	6.1

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยด้านการคมนาคม	ผู้เช่าเรือน		ผู้ไม่เช่าเรือน		รวม	
- ตั้งแต่ 20 กม. ขึ้นไป	7	11.7	11	9.2	18	10.0
19. สภาพถนนจากที่พักถึง						
<u>สถานที่พบกลุ่ม</u>						
- ถนนดิน	12	20.0	36	30.0	48	26.7
- ถนนราดยาง	43	71.7	76	63.3	119	66.1
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	5	8.3	8	6.7	13	7.2
20. ยานพาหนะที่ใช้ในการ						
<u>เดินทาง</u>						
- เดินควยเท้า	11	18.3	25	20.8	36	20.0
- รถจักรยานยนต์	22	36.7	29	24.2	51	28.3
- รถจักรยาน	5	8.3	20	16.7	25	3.9
- รถประจำทาง	22	36.7	46	38.3	68	27.8
21. ระยะเวลาที่ใช้ในการ						
<u>เดินทางมาพบกลุ่ม</u>						
- น้อยกว่า 30 นาที	42	70.0	79	65.8	121	67.2
- มากกว่า 30 นาทีขึ้นไป	18	30.0	41	34.2	59	32.8

จากตาราง 3 สรุปปัจจัยด้านการคมนาคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 2 กลุ่ม คือ ทั้งผู้เช่าเรือนและไม่เช่าเรือน มีจำนวนทั้งสิ้น 160 คน ร้อยละ 47.2 มีที่พักจากที่พักกลุ่มเป็นระยะทางระหว่าง

1 - 5 กม. รองลงมาร้อยละ 28.3 ระหว่าง 6 - 10 กม. ร้อยละ 10.0 ตั้งแต่ 20 กม. ขึ้นไป ร้อยละ 8.3 ระหว่าง 11 - 15 กม. และร้อยละ 6.1 ระหว่าง 16 - 20 กม. ลักษณะของถนนที่ใช้ในการเดินทางร้อยละ 66.1 เป็นถนนราดยาง รองลงมาร้อยละ 26.7 เป็นถนนดิน และที่เหลือร้อยละ 7.2 เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางนั้น ร้อยละ 37.8 เป็นรถประจำทาง รองลงมาใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 28.3 ใช้รถจักรยานยนต์ และร้อยละ 20.0 ใช้การเดินเท้า เหลือเพียงร้อยละ 3.9 ใช้รถจักรยาน เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการเดินทางนั้น ร้อยละ 67.2 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที และร้อยละ 32.8 ใช้เวลามากกว่า 30 นาที

2. ปัจจัยด้านการคมนาคมของกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน มีดังนี้ คือ ร้อยละ 50.0 มีที่พักห่างจากที่พบกลุ่มเป็นระยะทางระหว่าง 1 - 5 กม. รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 26.7 ระหว่าง 6 - 10 กม. ร้อยละ 11.7 ตั้งแต่ 20 กม. ขึ้นไป ร้อยละ 8.3 ระหว่าง 11 - 15 กม. และร้อยละ 3.3 ระหว่าง 16 - 20 กม. ลักษณะของถนนที่ใช้ในการเดินทาง ร้อยละ 71.7 เป็นถนนราดยาง รองลงมาคือร้อยละ 20.0 เป็นถนนดิน และร้อยละ 8.3 เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ในค่านายพาหนะที่ใช้ในการเดินทางนั้น ร้อยละ 36.7 ใช้รถประจำทาง และจักรยานยนต์ รองลงมาร้อยละ 18.3 เดินทางด้วยเท้า และร้อยละ 8.3 ใช้รถจักรยาน สำหรับเวลาที่ใช้ในการเดินทางนั้น ร้อยละ 70.0 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที และร้อยละ 30.0 ใช้เวลามากกว่า 30 นาที

3. ปัจจัยด้านการคมนาคมของกลุ่มตัวอย่างผู้ไม่เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ทั้งนี้คือ ร้อยละ 45.8 มีที่พักห่างจากที่พบกลุ่มเป็นระยะทาง 1 - 5 กม. รองลงมาร้อยละ 29.2 ระหว่าง 6 - 10 กม. และใกล้เคียงกันตามลำดับคือ ร้อยละ 9.2 ตั้งแต่ 20 กม. ขึ้นไป ร้อยละ 8.3 ระหว่าง 11 - 15 กม. ร้อยละ 7.5 ระหว่าง 16 - 20 กม. สำหรับถนนที่ใช้ในการเดินทาง ร้อยละ 63.3 เป็นถนนราดยาง รองลงมาร้อยละ 30.0 เป็นถนนดิน และร้อยละ 6.7 เป็นถนนคอนกรีต

เสริมเหล็ก เกี่ยวกับยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางนั้น ร้อยละ 38.3 เป็นรถประจำทาง ร้อยละ 24.2 เป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 20.8 เป็นการเดินเท้า และร้อยละ 16.7 ใช้รถจักรยาน ในด้านเวลาที่ใช้ในการเดินทางนั้นร้อยละ 65.8 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที และร้อยละ 34.2 ใช้เวลามากกว่า 30 นาที

สรุปปัจจัยด้านการคมนาคมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ ผู้เข้าเรียนและผู้ไม่เข้าเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในลักษณะของปัจจัยใด ๆ เกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำสนับไปทดสอบนัยสำคัญในตอนต่อไป

1.4 ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน

ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนที่น่าสนใจในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร แหล่งรับรู้ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริการ ถึงรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 ปัจจัยด้านบริการการศึกษานอกโรงเรียน

ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
จำนวนทั้งหมด	60	100.0	120	100.0	180	100.0
22. <u>การรับรู้ข่าวสารการจัดบริการการศึกษา</u>						
- เคยรับรู้	60	100.0	58	48.3	118	65.6
- ไม่เคยรับรู้/ไม่เคยได้ยิน	-	-	62	51.7	62	34.4
23. <u>แหล่งรับรู้บริการ</u>						
- ครูประจำกลุ่ม	13	21.7	9	7.5	22	12.2
- เจ้าหน้าที่การศึกษา นอกโรงเรียน	4	6.7	10	8.3	14	7.8

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัจจัยด้านการบริการศึกษา นอกโรงเรียน	ผู้เข้าเรียน		ผู้ไม่เข้าเรียน		รวม	
- ป้ายประกาศ	12	20.0	1	.8	13	7.2
- เพื่อน	21	35.0	28	23.3	49	27.2
- อื่น ๆ (วิทยุ)	10	16.7	10	8.3	20	11.1
- ไม่เคย	-	-	62	51.7	62	34.4
24. <u>การประชาสัมพันธ์ของ หน่วยงาน</u>						
- รู้จัก และเคยไปคุย	26	43.3	27	22.5	53	29.4
- ไต่ถามแต่ขอ แต่ไม่เคยไป	9	15.0	10	8.3	19	10.6
- ไม่รู้จัก	25	41.7	83	69.2	108	60.0
25. <u>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการเข้าเรียนการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ</u>						
- มาก	25	41.7	29	24.2	54	30.0
- พอสมควร	35	58.3	38	31.7	73	40.6
- ไม่ได้อะไรเลย	-	-	1	.8	1	0.5
- คิดว่าคงมีประโยชน์	-	-	52	43.3	52	28.9

จากตาราง 4 สรุปปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างรวมทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน ร้อยละ 65.5 เคยรับข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และร้อยละ 34.4 ไม่เคยรู้จักข่าวสารการจัก โดยร้อยละ 27.2 วิชาการศึกษานอกโรงเรียนมาจากเพื่อน รองลงมาร้อยละ 12.2 มาจากครูประจำกลุ่ม ร้อยละ 11.1 มาจากวิทยุ ร้อยละ 7.8 และร้อยละ 7.2 มาจากเจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียน และป้ายประกาศตามลำดับ ร้อยละ 60.0 ไม่รู้จักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน รองลงมา ร้อยละ 29.4 รู้จักศูนย์บ้าง และเคยไปบ้าง ที่เหลือร้อยละ 10.6 เคยได้ยินแต่ชื่อไม่เคยไป ในทางของประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับนั้น ร้อยละ 40.6 บอกว่า ได้พอสมควร รองลงมา ร้อยละ 30.0 บอกว่า ได้ประโยชน์มาก ร้อยละ 28.9 บอกว่า คิดว่าคงมีประโยชน์ และมีเพียง ร้อยละ 0.5 เท่านั้นบอกว่าไม่ได้อะไรเลย

2. ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวน 60 คน มีดังนี้ คือ ทุกคนรับข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยที่ร้อยละ 35.0 รู้ข่าวมาจากเพื่อน รองลงมา ร้อยละ 21.7 มาจากครูประจำกลุ่ม ร้อยละ 20.0 มาจากป้ายประกาศ ร้อยละ 16.7 จากวิทยุ และร้อยละ 6.7 จากเจ้าหน้าที่การศึกษา นอกโรงเรียน สำหรับผู้เข้าเรียนที่รู้จักและไม่รู้จักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เชียงรายนั้นมีใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 43.3 รู้จักก็ และร้อยละ 41.7 ไม่รู้จักเลย ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.0 นั้นเคยได้ยินแต่ชื่อ เกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ร้อยละ 58.3 บอกว่า ได้พอสมควร และ ร้อยละ 41.7 บอกว่า ได้ประโยชน์มาก

3. ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างผู้ไม่เข้าเรียน ซึ่งมีจำนวน 120 คน มีดังนี้ คือ ร้อยละ 51.7 ไม่เคยรับข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และร้อยละ 48.3 เคยรับข่าวสารการจัก ร้อยละ 23.3 รับรู้จากเพื่อน ร้อยละ 8.3 รับรู้จากเจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียน และวิทยุ ร้อยละ 7.5 รับรู้จากครูประจำกลุ่ม มีเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้นที่รู้จากป้ายประกาศ ร้อยละ

69.2 ตอบว่า ไม่รู้จักศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ร้อยละ 22.5 รู้จักก็ และมีเพียงร้อยละ 8.3 ที่รู้จักแต่ชื่อ เกี่ยวกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน นั้น ร้อยละ 43.3 คิดว่าคงมีประโยชน์ รองลงมาร้อยละ 31.7 เห็นว่ามีประโยชน์พอสมควร ร้อยละ 24.2 เห็นว่ามีประโยชน์มาก และที่เหลือเพียงร้อยละ 0.8 ตอบว่า ไม่ได้อะไรเลย

สรุป ปัจจัยด้านการบริการการศึกษาออกโรงเรียนของหน่วยงานที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้เข้าเรียน และไม่เข้าเรียนนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด ในด้านของการรับรู้ข่าวสาร แหล่งที่รับรู้ การประชาสัมพันธ์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำลักษณะต่าง ๆ นี้ไปทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติต่อไป

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียนการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกปัจจัยออกเป็น 4 ด้าน คือ

- 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
- 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
- 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการคมนาคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
- 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการการศึกษาออกโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน จำแนกตามลักษณะของปัจจัยดังนี้ คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนพี่น้องในครอบครัว ลำดับที่ของการเป็นบุตร สุขภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต้องการที่จะเรียนต่อ และทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน โดยทำการทดสอบโดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (Chi - Square) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 เพศกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งสิ้น 104 คน และเพศหญิงจำนวน 76 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 180 คน รายละเอียดของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวนผู้เข้าเรียน	จำนวนผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ชาย	37 (20.5%)	67 (37.2%)	104 (57.8%)	0.34
หญิง	23 (12.8%)	53 (29.4%)	76 (42.2%)	
รวม	60	120	180	

ผลการทดสอบในตาราง 5 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนไม่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างในค่าเพศ

2.1.2 อายุกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การวิเคราะห์ด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ต่ำกว่า 15 ปี 16 - 20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป จากการศึกษาในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 75.0 มีอายุระหว่าง 10 - 20 ปี ร้อยละ 15.0 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และร้อยละ 10.0 มีอายุ 21 ปีขึ้นไป สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 69.2 มีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี ร้อยละ 20.8 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และร้อยละ 10.0 มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป รายละเอียดการทดสอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน ผู้เข้าเรียน	จำนวน ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ต่ำกว่า 15 ปี	9 (5.0%)	25 (13.9%)	34 (18.9%)	0.91
ระหว่าง 16 - 20 ปี	45 (25.0%)	83 (46.1%)	128 (71.1%)	
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	6 (3.3%)	12 (6.7%)	18 (10.0%)	
รวม	60	120	180	

ผลการทดสอบในตาราง 6 โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้นับอยู่กับความแตกต่างด้านอายุ

2.1.3 สถานภาพการสมรสกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ในการศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งสถานภาพการสมรสของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ลักษณะ คือ โสด และแต่งงานแล้ว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นโสดทั้งหมด ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนปรากฏดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 การทดสอบความสัมพันธ์สถานภาพการสมรสกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพการสมรส	จำนวน ผู้เข้าเรียน	จำนวน ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
โสด	60 (33.3%)	120 (66.7%)	180 (100%)	-
แต่งงานแล้ว	-	-	-	-
รวม	60	120	180	

จากตาราง 7 พบว่า ทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน มีสถานภาพการสมรสเป็นโสดทุกคน จึงไม่สามารถที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนี้ได้

2.1.4 จำนวนพี่น้องในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษาค้างนี้ได้นำองค์ประกอบตามจำนวนพี่น้องในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ลักษณะ คือ มีพี่น้องระหว่าง 1 - 3 คน 4 - 6 คน และตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป จากการศึกษาที่แสดงในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้นส่วนใหญ่คือร้อยละ 50 มีจำนวนพี่น้องระหว่าง 4 - 6 คน ส่วนในกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนพบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 52.5 มีจำนวนพี่น้องระหว่าง 1 - 3 คน รายละเอียดของการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้นำเสนอในตาราง 8

ตาราง 8 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพี่น้องในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนพี่น้องในครอบครัว	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ระหว่าง 1 - 3 คน	20 (11.1%)	65 (35%)	83 (46.1%)	6.2*
ระหว่าง 4 - 6 คน	30 (16.7%)	40 (22.2%)	70 (38.9%)	
ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป	10 (5.6%)	17 (9.4%)	27 (15.0%)	
รวม	60	120	180	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบ ในตาราง 8 เมื่อพิจารณาค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

เมื่อพิจารณาจากค่าความถี่และร้อยละประกอบจะเห็นว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้นส่วนใหญ่จะมีพี่น้องระหว่าง 4 - 6 คน ในขณะที่ส่วนใหญ่ของผู้ไม่เข้าเรียนจะมีพี่น้องระหว่าง 1 - 3 คน

2.1.5 ลำดับที่ของการเป็นบุตรกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษารังนี้แบ่งลำดับที่ของการเป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 ลักษณะคือ เป็นลูกคนโต ลูกคนกลาง และลูกคนสุดท้อง จากการศึกษาในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 43.3 เป็นลูกคนกลาง รองลงมาร้อยละ 31.7 เป็นลูกคนสุดท้อง และร้อยละ 25.0 เป็นลูกคนโต สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 41.7 เป็นลูกคนกลาง ร้อยละ 34.2 เป็นลูกคนโต และร้อยละ 24.2 เป็นลูกคนสุดท้อง รายละเอียดของการทดสอบความสัมพันธ์ของลำดับที่การเป็นบุตรกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่ของการเป็นบุตรกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่ของการเป็นบุตร	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ลูกคนโต	15 (8.3%)	41 (22.8%)	56 (31.1%)	1.95
ลูกคนกลาง	26 (14.4%)	50 (27.8%)	76 (42.2%)	
ลูกคนสุดท้อง	19 (10.6%)	29 (16.11%)	48 (26.7%)	
รวม	60	120	180	

ผลการทดสอบในตาราง 9 โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ลำดับที่ของการเป็นบุตรไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.1.6 สุขภาพกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษากันสุขภาพในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งระดับสุขภาพทั่วไป เป็น 3 ระดับคือ สุขภาพดี หมายถึง ไม่เคยเจ็บป่วยเลย สุขภาพปานกลาง หมายถึง นาน ๆ ครั้งจะมีการเจ็บป่วย และสุขภาพไม่แข็งแรง หมายถึง มีการเจ็บป่วยเป็นประจำ จากการศึกษาในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 71.7 เป็นผู้มีสุขภาพ ปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.3 เป็นผู้มีสุขภาพดี และไม่มีผู้เข้าเรียนคนใดเลยที่มี สุขภาพไม่แข็งแรง สำหรับผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 73.3 เป็นผู้มีสุขภาพปานกลาง รองลงมาร้อยละ 23.3 เป็นผู้มีสุขภาพดี และร้อยละ 3.3 เป็นผู้มีสุขภาพไม่แข็งแรง รายละเอียดของการทดสอบความสัมพันธ์ ได้นำเสนอในตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง

สุขภาพ	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
แข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วย	17. (9.4%)	28 (15.5%)	45 (25.0%)	2.41
ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วย	43 (23.9%)	88 (48.9%)	131 (72.8%)	
ครั้ง				
ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็น	-	4 (2.2%)	4 (2.2%)	
ประจำ				
รวม	60	120	180	

ผลการทดสอบเมื่อพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ตามตาราง 10 ไม่พบความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่ม ตัวอย่างไม่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางสุขภาพ

2.1.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อจำแนกชั้น ป. 6 ของกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา โดยแบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับเกรดเฉลี่ย 1.00 - 1.99, 2.00 - 2.99 และ 3.00 - 4.00 จากการศึกษาในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 56.7 ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 - 4.00 รองลงมา ร้อยละ 40.0 ได้เกรดเฉลี่ย 2.00 - 2.99 และร้อยละ 3.3 เท่านั้นที่ได้เกรดเฉลี่ย 1.00 - 1.99 สำหรับกลุ่มที่ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 51.7 ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 - 4.00 และร้อยละ 48.3 ได้เกรดเฉลี่ย 2.00 - 2.99 รายละเอียดการทดสอบความสัมพันธ์นำเสนอในตาราง 11

ตาราง 11 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
คะแนนเฉลี่ย 3.00-4.00	34 (18.9%)	62 (34.4%)	96 (53.3%)	4.90
คะแนนเฉลี่ย 2.00-2.99	24 (13.3%)	58 (32.2%)	82 (45.6%)	
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.99	2 (1.1%)	-	2 (1.1%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 11 ผลการทดสอบค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องทำให้เกิดความแตกต่างในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.1.8 ความต้องการที่จะเรียนต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ความต้องการที่จะเรียนของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ต้องการเรียนและไม่ต้องการเรียน จากการศึกษาในตาราง 1 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนทั้งหมดแสดงความต้องการที่จะเรียนต่อ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 86.7 แสดงความต้องการที่จะเรียนต่อเพียงร้อยละ 13.3 เท่านั้นที่ไม่ต้องการเรียนต่อ รายละเอียดการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการที่จะเรียนต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ให้นำเสนอในตาราง 12

ตาราง 12 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการที่จะเรียนต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ความต้องการที่จะเรียนต่อ	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ต้องการเรียนต่อ	60 (33.3%)	104 (57.8%)	164 (91.1%)	7.21**
ไม่ต้องการเรียนต่อ	—	16 (8.9%)	16 (8.9%)	
รวม	60	120	180	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ด้วย ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านความต้องการที่จะเรียนต่อ

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่และค่าร้อยละ ประกอบจะเห็นแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน ส่วนใหญ่แสดงความต้องการเรียนต่อ ในขณะที่มีเพียงส่วนน้อยของกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนบอกว่าไม่ต้องการเรียนต่อ

2.1.9 ทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีทัศนคติที่ดี และการมีทัศนคติที่ไม่ดี จากการศึกษในตาราง 1 พบว่า กลุ่มผู้เข้าเรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 74.2 มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน มีเพียงร้อยละ 25.8 มีทัศนคติที่ไม่ดี การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ให้นำเสนอในตาราง 13

ตาราง 13 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ดี	60 (33.3%)	89 (49.4%)	149 (82.8%)	19.65**
ไม่ดี	-	31 (17.2%)	31 (17.2%)	
รวม	60	120	180	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่และร้อยละประกอบแล้วจะเห็นแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน มีเพียงส่วนน้อยของผู้ไม่เข้าเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ของครอบครัว ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โอกาสในการใช้สื่อมวลชน สื่อที่ใช้เป็นประจำ และระยะเวลาในการใช้สื่อ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ใช้ทดสอบด้วยค่า ไค-สแควร์ ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 อาชีพของผู้ปกครองกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

อาชีพของผู้ปกครองที่นำมาศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ การเกษตร ค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ จากการศึกษาในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 85.0 มีผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 8.3 รับจ้าง ร้อยละ 5.0 ค้าขาย และมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่รับราชการ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 81.7 ผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 8.3 เท่ากับมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง และมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่รับราชการ รายละเอียดความสัมพันธระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ให้นำเสนอในตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของผู้ปกครองกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

อาชีพของผู้ปกครอง	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
การเกษตร	51 (28.3%)	98 (54.4%)	149 (82.8%)	0.66
ค้าขาย	3 (1.7%)	10 (5.6%)	13 (7.2%)	

ตาราง 14 (ต่อ)

อาชีพของผู้ปกครอง	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
รับจ้าง	5 (2.8%)	10 (5.6%)	15 (8.3%)	
รับราชการ	1 (0.6%)	2 (1.1%)	3 (1.7%)	
รวม	60	120	180	

ผลการทดสอบในตาราง 14 โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

จากการศึกษาลักษณะการมีผู้ช่วยหรือไม่ผู้ช่วยในการประกอบอาชีพของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 58.3 มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ และร้อยละ 41.7 ไม่มี สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 54.2 มีผู้ช่วย และร้อยละ 45.8 ไม่มี รายละเอียดการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ให้นำเสนอในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพกับการ
เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
มี	35 (19.4%)	65 (36.1%)	100 (55.6%)	0.13
ไม่มี	25 (13.9%)	55 (30.5%)	80 (44.4%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 15 ผลการทดสอบค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่เกี่ยว
เนื่องกับการมีหรือไม่มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ

2.2.3 รายได้ของครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

รายได้ของครอบครัวที่นำมาศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
ต่ำกว่า 1,000 บาท ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท และตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป
โดยศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากการศึกษาในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน
ร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.7 มี
รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และร้อยละ 13.3 มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป
สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000
บาท ร้อยละ 28.3 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และร้อยละ 6.7 มีรายได้ตั้งแต่
5,000 บาทขึ้นไป ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับการเข้า
เรียนหรือไม่เข้าเรียน มีรายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

รายได้ของครอบครัว	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ต่ำกว่า 1,000 บาท	16 (7.2%)	34 (18.9%)	47 (26.1%)	2.68
ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท	39 (21.7%)	78 (43.3%)	117 (65.0%)	
ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป	8 (4.4%)	8 (4.4%)	16 (8.9%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 16 ผลการทดสอบค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รายได้ของครอบครัวไม่ใช่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.4 ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ภาษาที่นำมาศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็นภาษาพื้นเมือง และภาษาไทยกลาง จากการศึกษาคำในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 จะใช้ภาษาพื้นเมือง มีเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้นที่ใช้ภาษาไทยกลาง สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนก็เช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.7 ใช้ภาษาพื้นเมือง และมีเพียงร้อยละ 8.3 เท่านั้นที่ใช้ภาษาไทยกลาง ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ภาษาพื้นเมือง	57 (31.7%)	110 (61.1%)	167 (92.8%)	0.25
ภาษาไทยกลาง	3 (1.7%)	10 (5.5%)	13 (7.2%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 17 ผลการทดสอบค่า ไค-สแควร์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัว ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.5 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษารังนี้ไ้แบ่งลักษณะการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม และผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม จากการศึกษาในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 55.0 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และร้อยละ 45.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 64.2 ไม่เป็นสมาชิก และร้อยละ 35.8 เป็นสมาชิกกลุ่ม การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การเป็นสมาชิก กลุ่มทางสังคม	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
เป็นสมาชิก	27 (15.0%)	43 (23.9%)	70 (38.9%)	1.05
ไม่เป็นสมาชิก	33 (18.3%)	77 (42.8%)	110 (61.1%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 18 ผลการทดสอบ ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.2.6 โอกาสการใช้สื่อมวลชนกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษากการใช้สื่อมวลชนกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง 2 พบว่าในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้นทุกคนมีโอกาสได้ใช้สื่อมวลชน เช่นเกี่ยวกับส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน ร้อยละ 95.0 ที่มีโอกาสได้ใช้สื่อมวลชน และมีเพียงร้อยละ 5.0 ของผู้ไม่เข้าเรียนเท่านั้นที่ไม่มีโอกาสได้ใช้สื่อมวลชน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการใช้สื่อมวลชนกับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏผลในตาราง 19

ตาราง 19 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการใช้สื่อมวลชนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

โอกาสการใช้สื่อมวลชน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
มีโอกาสใช้	60 (33.3%)	114 (63.3%)	174 (96.7%)	1.74
ไม่มีโอกาสใช้	—	6 (3.3%)	6 (3.3%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 19 ผลการทดสอบความสัมพันธ์จากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โอกาสในการใช้สื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.7 ประเภทของสื่อมวลชนที่ใช้กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ประเภทของสื่อมวลชนที่นำมาศึกษาแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จากการศึกษาในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 50.0 ใช้วิทยุ รองลงมาร้อยละ 33.3 ใช้โทรทัศน์ และร้อยละ 16.7 ใช้หนังสือพิมพ์ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 48.3 ใช้วิทยุ รองลงมาร้อยละ 26.7 ใช้โทรทัศน์ และร้อยละ 25.0 ใช้หนังสือพิมพ์ ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนที่ใช้กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้นำเสนอในตาราง 20

ตาราง 20 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสื่อมวลชนที่ใช้กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ประเภทของสื่อมวลชน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
หนังสือพิมพ์	10 (5.5%)	30 (16.7%)	40 (22.2%)	1.88
วิทยุ	30 (16.7%)	58 (32.2%)	88 (48.9%)	
โทรทัศน์	20 (11.1%)	32 (17.8%)	52 (28.9%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 20 ผลการทดสอบความสัมพันธ์โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ประเภทของสื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างใช้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.2.8 ระยะเวลาในการใช้สื่อกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาในการใช้สื่อที่แสดงในตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.0 ใช้เวลา 5 - 7 วัน คอัสปภาห์ในการใช้สื่อ ร้อยละ 8.3 ใช้เวลา 3 - 4 วัน และเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่ใช้เวลาเพียง 1 - 2 วัน สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่าร้อยละ 74.2 ใช้เวลา 5 - 7 วัน คอัสปภาห์ในการใช้สื่อ รองลงมา ร้อยละ 14.2 ใช้เวลา 3 - 4 วัน และเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้นที่ใช้เวลาเพียง 1 - 2 วัน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการใช้สื่อกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการใช้รถกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ระยะเวลาในการใช้รถต่อสัปดาห์	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
1 - 2 วัน	1 (0.6%)	2 (1.1%)	3 (1.7%)	1.73
3 - 4 วัน	5 (2.6%)	17 (9.4%)	22 (12.2%)	
5 - 7 วัน	54 (30.0%)	101 (56.1%)	155 (86.1%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 21 ผลการทดสอบโดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ระยะเวลาในการใช้รถไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการคมนาคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษารัั้งนี้ ได้จำแนกปัจจัยด้านการคมนาคม ออกเป็น ระยะทาง สภาพถนน ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และระยะเวลาในการเดินทางเพื่อพบกลุ่ม ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการคมนาคมกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้ทดสอบโดยใช้ ไค-สแควร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่มกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ระยะทางในการศึกษารัั้งนี้แบ่งเป็น 5 ระยะคือ 1 - 5 กม., 6 - 10 กม., 11 - 15 กม., 16 - 20 กม. และ 21 กม. ขึ้นไป จาก

การศึกษาในตาราง 3 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 50.0 ต้องเดินทางจากที่พักไปยังสถานที่พบกลุ่มเป็นระยะทาง 1 - 5 กม. รองลงมาร้อยละ 26.7 เดินทางเป็นระยะทาง 6 - 10 กม. ร้อยละ 11.7 ต้องเดินทางตั้งแต่ 21 กม. ขึ้นไป ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 3.3 เดินทางเป็นระยะทาง 11 - 15 กม. และ 16 - 20 กม. ตามลำดับ สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 45.8 ต้องเดินทางเป็นระยะทาง 1 - 5 กม. รองลงมาร้อยละ 29.2 เดินทางเป็นระยะทาง 6 - 10 กม. ร้อยละ 9.2, 8.3 และ 7.5 เดินทางเป็นระยะทางตั้งแต่ 21 กม. ขึ้นไป ระหว่าง 11 - 15 กม. และระหว่าง 16 - 20 กม. ตามลำดับ ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่มกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 22

ตาราง 22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางจากที่พักถึงสถานที่พบกลุ่มกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ระยะทางจากที่พัก - สถานที่พบกลุ่ม	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ระหว่าง 1 - 5 กม.	30 (16.7%)	55 (30.5%)	35 (47.2%)	1.62
ระหว่าง 6 - 10 กม.	16 (8.9%)	35 (19.4%)	51 (28.3%)	
ระหว่าง 11 - 15 กม.	5 (2.8%)	10 (5.5%)	15 (8.3%)	
ระหว่าง 16 - 20 กม.	2 (1.1%)	9 (5.0%)	11 (6.1%)	
ตั้งแต่ 21 กม. ขึ้นไป	7 (3.9%)	11 (6.1%)	18 (10.0%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 22 ผลการทดสอบโดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ระยะทางไปว่าสถานที่พบกลุ่มไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.3.2 สภาพถนนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การแบ่งสภาพถนนในการศึกษารั้งนี้แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ถนนกิน ถนนรakyang และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก การศึกษาในตาราง 3 พบว่าในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 71.7 เดินทางบนถนนรakyang รองลงมาร้อยละ 20.0 ใช้ถนนกิน และร้อยละ 8.3 ใช้ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 63.3 ใช้ถนนรakyang รองลงมาร้อยละ 30.0 ใช้ถนนกิน และร้อยละ 6.7 ใช้ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพถนนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏผลดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพถนนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

สภาพถนน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ถนนกิน	12 (6.7%)	36 (20.0%)	43 (26.7%)	2.07
ถนนรakyang	43 (23.9%)	76 (42.2%)	119 (66.1%)	
ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	5 (2.8%)	8 (4.4%)	13 (7.2%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 23 ผลการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า สภาพถนนไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2.3.3 พาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

พาหนะที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเดินทางแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ
 เดินเท้า รถมอเตอร์ยานยนต์ รถมอเตอร์ยาน และรถประจำทาง จากการศึกษาในตาราง 3 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 36.7 เท่ากัน ใช้รถมอเตอร์ยานยนต์และรถประจำทาง รองลงมา ร้อยละ 18.3 เดินเท้า และร้อยละ 8.3 ใช้จักรยาน สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้นพบว่าร้อยละ 38.3 ใช้รถประจำทาง รองลงมาคือร้อยละ 24.2 ใช้รถมอเตอร์ยานยนต์ ร้อยละ 20.3 เดินเท้า และร้อยละ 16.7 ใช้รถจักรยาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏตาราง 24

ตาราง 24 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
เดินเท้า	11 (6.1%)	25 (13.9%)	36 (20.0%)	4.36
รถจักรยานยนต์	22 (12.2%)	29 (16.1%)	51 (28.3%)	
รถจักรยาน	5 (2.8%)	20 (11.1%)	25 (13.9%)	
รถประจำทาง	22 (12.2%)	46 (25.5%)	68 (37.8%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 24 พิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับชนิดของพาหนะที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเดินทาง

2.3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการเดินทางจากที่พักมาพบกลุ่มนั้นแบ่งเป็น 2 ระยะคือ น้อยกว่า 30 นาที และตั้งแต่ 30 นาทีขึ้นไป การศึกษาในตาราง 3 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนร้อยละ 70.0 ใช้เวลาเดินทางน้อยกว่า 30 นาที และร้อยละ 30.0 ใช้เวลาในการเดินทางมากกว่า 30 นาที เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนพบว่า ร้อยละ 65.8 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที และร้อยละ 34.2 ใช้เวลามากกว่า 30 นาที การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 25

ตาราง 25 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการเดินทางกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
น้อยกว่า 30 นาที	42 (23.3%)	79 (43.9%)	121 (67.2%)	0.15
ตั้งแต่ 30 นาทีขึ้นไป	18 (10.0%)	41 (22.8%)	59 (32.8%)	
รวม	60	120	180	

จากตาราง 25 เมื่อพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียนที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษา แหล่งรับบริการ ประชาสัมพันธ์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ใช้ค่า ไค-สแควร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 การรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษากับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยรับรู้ข่าวมาก่อน และกลุ่มที่ไม่เคยรับรู้ข่าว จากการศึกษาในตาราง 4 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้น ทุกคนเคยรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 51.7 ไม่เคยรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และร้อยละ 48.3 เคยรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษา ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร การจัดการศึกษานอกโรงเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 26

ตาราง 26 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษากับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การรับรู้ข่าวสารการจัด การศึกษานอกโรงเรียน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
เคยรับรู้	60 (33.3%)	58 (32.2%)	118 (65.6%)	5.65*
ไม่เคยรับรู้	-	62 (34.4%)	62 (34.4%)	
รวม	60	120	180	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวาง 26 ผลการวิเคราะห์ด้วย ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านการรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่ และค่าร้อยละประกอบจะเห็นแนวโน้มว่าผู้ไม่เข้าเรียนเป็นผู้ที่ไม่ได้รับข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในขณะที่ผู้เข้าเรียนเป็นผู้ที่เคยรับรู้ข่าวสารการจัดการมาก่อน

2.4.2 แหล่งรับรู้บริการกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษาแหล่งรับรู้บริการ แบ่งเป็น 5 แหล่ง คือ ครูประจำกลุ่ม เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ป้ายประกาศ เพื่อน วิทยุ จากการศึกษาในตาราง 4 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้นร้อยละ 35.0 รุมจากเพื่อน ร้อยละ 21.7 รุมจากครูประจำกลุ่ม ร้อยละ 20.0 รุมจากป้ายประกาศ ร้อยละ 16.7 รุมจากวิทยุ และมีเพียงร้อยละ 6.7 รุมจากเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 51.7 ไม่เคยรุมมาก่อน มีร้อยละ 23.3 รุมจากเพื่อน ร้อยละ 8.3 รุมจากครูประจำกลุ่ม ร้อยละ 7.5 รุมจากวิทยุ ร้อยละ 7.5 รุมจากครูประจำกลุ่ม และมีเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้น ที่รุมจากป้ายประกาศ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งรับรู้บริการกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 27

ตาราง 27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งรับรู้บริการกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

แหล่งรับรู้บริการ	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
ครูประจำกลุ่ม	13 (7.2%)	9 (5.0%)	22 (12.2%)	62.55**
เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา	4 (2.2%)	10 (5.5%)	14 (7.8%)	
ป้ายประกาศ	12 (6.7%)	1 (0.5%)	13 (7.2%)	
เพื่อน	21 (11.7%)	28 (15.5%)	49 (27.2%)	
วิทยุ	10 (5.5%)	10 (5.5%)	20 (11.1%)	
ไม่เคยรู้ว่ามีการจัด	—	62 (34.4%)	62 (34.4%)	
รวม	60	120	180	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ด้วย ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านแหล่งรับรู้บริการ

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่และร้อยละประกอบจะเห็นแนวโน้มว่ากลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนเป็นผู้ที่ไม่ได้รับรู้ สำหรับผู้เข้าเรียนนั้นรู้ข่าวมาจากเพื่อน

2.4.3 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษาการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานนั้น แบ่งเป็น 3 กลุ่มจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง คือ รู้จักดีและเคยไป รู้จักแต่ชื่อไม่เคยไป และไม่รู้จักเลย จากการศึกษาในตาราง 4 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 43.3 รู้จักดีและเคยไป ร้อยละ 41.7 ไม่รู้จัก และร้อยละ 15.0 เคยได้ยินชื่อแต่ไม่เคยไป

สำหรับกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 69.2 ไม่รู้จัก ร้อยละ 22.5 รู้จักดีและเคยไป และร้อยละ 8.3 เคยได้ยินชื่อแต่ไม่เคยไป ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน มีปรากฏในตาราง 28

ตาราง 28 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการประชาสัมพันธ์หน่วยงานกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
รู้จักดีและเคยไป	26 (14.4%)	27 (15.0%)	53 (29.4%)	12.62**
รู้จักแต่ชื่อไม่เคยไป	9 (5.0%)	10 (5.5%)	19 (10.6%)	
ไม่รู้จักเลย	25 (13.9%)	83 (46.1%)	108 (60.0%)	
รวม	60	120	180	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ด้วย ไค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่ และค่าร้อยละประกอบจะเห็นแนวโน้มว่า ผู้ไม่เข้าเรียนนั้นไม่รู้จักศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ในขณะที่ผู้เข้าเรียนเป็นผู้ที่รู้จักศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

2.4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การศึกษาประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนนั้น แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ มาก พอสมควร ไม่ไต่อะไรเลย และคิดว่าคงมีประโยชน์ จากการศึกษาในตาราง 4 พบว่า ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 58.3 คาดว่าจะได้รับประโยชน์พอสมควร และร้อยละ 41.7 คาดว่าจะได้รับประโยชน์มาก ในกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน ร้อยละ 28.9 คิดว่าคงมีประโยชน์ ร้อยละ 31.7 คาดว่าจะได้รับประโยชน์พอสมควร ร้อยละ 24.2 คาดว่าจะได้รับประโยชน์มาก และมีเพียงร้อยละ 0.8 คาดว่าจะไม่ไต่อะไรเลยจากการเข้าเรียน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ปรากฏในตาราง 29

ตาราง 29 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	ผู้เข้าเรียน	ผู้ไม่เข้าเรียน	รวม	χ^2
มาก	25 (13.9%)	29 (16.1%)	54 (30.0%)	37.59 **
พอสมควร	35 (19.4%)	38 (21.1%)	73 (40.6%)	
ไม่ไต่อะไรเลย	-	1 (0.5%)	1 (0.5%)	
คิดว่าคงมีประโยชน์	-	52 (28.9%)	52 (28.9%)	
รวม	60	120	180	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวาง 29 ผลการวิเคราะห์ทวิภาค-สแควร์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่างขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน

ถ้าพิจารณาจากค่าความถี่ และค่าร้อยละ ประกอบจะเห็นแนวโน้มว่ากลุ่มผู้ไม่เข้าเรียนคาดว่าจะการเข้าเรียนคงมีประโยชน์ แต่กลุ่มผู้เข้าเรียนนั้นคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเข้าเรียนพอสมควร

ตอนที่ 3 สาเหตุในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ แสดงถึง สาเหตุของการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแยกการเสนอออกเป็น 2 ตอน คือ

3.1 สาเหตุในการเข้าเรียน

3.2 สาเหตุในการไม่เข้าเรียน

3.1 สาเหตุในการเข้าเรียน

สาเหตุในการเข้าเรียนที่นำมาศึกษานี้ ได้จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าเรียนโดยจำแนกเป็น 6 สาเหตุ คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้สามัญและประสบการณ์ทางการเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ต้องการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการคุณวุฒิเพิ่ม และผู้ชักชวนให้เรียนในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบจะเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว โดยคำนึงถึงข้อที่คิดว่าเป็นจริงที่สุดสำหรับตัวของเขาเอง ผลการศึกษาปรากฏในตาราง 30

ตาราง 30 สาเหตุในการเข้าเรียนของกลุ่มผู้เข้าเรียน

สาเหตุในการเข้าเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้สายสามัญและประสบการณ์ทางการเรียน	29	48.3
2. เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	16	30.0
3. ต้องการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว	7	11.7
4. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3	5.0
5. ต้องการวุฒิเพิ่ม	2	3.3
6. มีผู้ชักชวนให้เข้าเรียน	1	1.7
รวม	60	100.0

จากตาราง 30 พบว่า สาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนั้น มีเหตุผลเนื่องมาจากต้องการเพิ่มพูนความรู้สายสามัญและประสบการณ์ทางการเรียนมากที่สุดคือมีถึงร้อยละ 48.3 รองลงมาร้อยละ 30.0 เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 11.7 ต้องการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว ร้อยละ 5.0 ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 3.3 ต้องการวุฒิเพิ่ม และร้อยละ 1.7 ที่เข้าเรียนเพราะมีผู้ชักชวนให้เข้าเรียน

3.2 สาเหตุในการไม่เข้าเรียน

สาเหตุในการไม่เข้าเรียนที่นำมาศึกษานี้ ได้จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าเรียน โดยจำแนกเป็น 6 สาเหตุ คือ ไม่มีเวลา ไม่อยากเรียน ไม่ทราบข่าว การจึก มีปัญหาค่าน้ำค่าไฟในการเข้าเรียน หลักสูตรไม่น่าสนใจ และเคยสมัครแต่ไม่ไปเรียน ในการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว โดยคำนึงถึงข้อที่เป็นจริงที่สุดสำหรับตัวของเขาเอง ผลการศึกษาปรากฏในตาราง 31

ตาราง 31 สาเหตุของการไม่เข้าเรียนของกลุ่มไม่เข้าเรียน

สาเหตุของการไม่เข้าเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลา	45	37.5
2. ไม่อยากเรียน	29	24.2
3. ไม่ทราบข่าวการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ	15	12.5
4. มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเข้าเรียน	13	10.8
5. สมัครแล้วแต่ไม่ไ้เข้าเรียน	10	8.3
6. หลักสูตรไม่น่าสนใจ	8	6.7
รวม	120	100.0

จากตาราง 31 พบว่า สาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนั้น มีเหตุผลเนื่องมาจากไม่มีเวลามากที่สุด คือมีถึงร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ไม่อยากเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ที่เหลือร้อยละ 12.5 คอบว่าไม่ทราบข่าวการจัด ร้อยละ 10.8 มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเข้าเรียน นอกจากนี้ ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 6.7 นั้นสมัครแล้ว แต่ไม่ไ้เข้าเรียน และหลักสูตรไม่น่าสนใจตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ แลถึง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนย่อย คือ

- 4.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าเรียน
- 4.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียน

4.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนด้วยประเด็นต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมได้ 7 ประการ ดังตาราง 32

ตาราง 32 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าเรียนที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. หนังสือในห้องสมุดประชาชนและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ควรทันสมัยและเพียงพอแก่ความต้องการ	32	35.6
2. บทเรียนบางบทยากครูประจำกลุ่มควรให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียนให้มากกว่าเดิม	20	22.2
3. ควรมีบริการหมุนเวียนยืมตำราเรียน	10	11.1
4. ควรมีกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบการเรียน เช่น กีฬา นิทรรศการ หัดนักศึกษา	12	13.3
5. เจ้าหน้าที่ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บริการการศึกษานอก โรงเรียนให้ทั่วถึง	9	10.0
6. ลดค่าหน่วยกิต	4	4.4
7. ควรมีหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับหมู่บ้านและตำบล	3	3.3
รวม	90	100.0

จากตาราง 32 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าเรียน
ได้ดังนี้ คือ ร้อยละ 35.6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุดประชาชนและที่
อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยต้องการให้หนังสือเหล่านั้นทันสมัยและเพียงพอแก่ความ
ต้องการ รองลงมาในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 22.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ครูประจำกลุ่มโดยให้ช่วยเหลือให้นักศึกษาให้มากกว่าเดิมในบทเรียนที่ยาก ร้อยละ 11.1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการหมุนเวียนยืมตำราเรียน ร้อยละ 13.3 เสนอแนะให้มีกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เช่น กีฬาสี นิทรรศการ ทัศนศึกษา ร้อยละ 10.0 เสนอแนะการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่โดยให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เป็นต้น นอกจากนี้ ร้อยละ 4.4 และร้อยละ 3.3 เสนอแนะลดค่าหน่วยกิต และการจัดตั้งหน่วยงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับหมู่บ้าน และตำบล ตามลำดับ

4.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียน รวบรวมจากแบบสอบถาม ปลายเปิด ใ้ 5 ข้อ ดังตาราง 33

ตาราง 33 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียนที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. หนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านล้าสมัย ไม่ทันเหตุการณ์ ควรมีหนังสือด้านอาชีพ ความรู้ทั่วไป	58	34.1
2. ควรเผยแพร่กิจกรรมและบริการ วิธีการเรียนนอกระบบให้ กว้างขวางทั่วถึง	42	24.7
3. หนังสือในห้องสมุดประชาชนมีน้อยไม่พอแก่ความต้องการและ ไม่ทันสมัย	25	14.7
4. ลดค่าหน่วยกิตลงจากเดิม	22	12.9
5. การพบกลุ่มการเรียนควรมีตามหมู่บ้าน	13	7.7
6. หลักสูตรและวิธีการเรียนไม่น่าสนใจ	7	4.1
7. ผู้เรียนไม่ได้รับความสนใจจากผู้สอนเท่าที่ควร	3	1.8
รวม	170	100.0

จากตาราง 33 สรุปความนึกเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าเรียน
 ได้ดังนี้คือ ร้อยละ 34.1 เสนอแนะเกี่ยวกับหนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านควรให้
 หักข้อเหตุการณ์ ควรมีหนังสือเกี่ยวกับอาชีพและความรู้ทั่วไป รองลงมาร้อยละ 24.7
 เสนอแนะให้เผยแพร่กิจกรรม บริการ และวิธีเรียนนอกระบบให้กว้างขวางทั่วถึง ร้อยละ
 14.7 เสนอแนะให้ปรับปรุงหนังสือในหอสมุดประชาชนให้เพียงพอและทันสมัย ร้อยละ 12.9
 เสนอแนะในเรื่องการลดค่าหน่วยกิต ร้อยละ 7.7 เสนอแนะสถานที่ในการพบกลุ่มการเรียน
 นอกจากนี้ร้อยละ 4.1 และร้อยละ 1.8 เสนอแนะในเรื่องหลักสูตรและวิธีการเรียนไม่น่า
 สนใจ และผู้เรียนไม่ได้รับความสนใจจากผู้สอน ตามลำดับ

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่อยู่ในความสนใจประการหนึ่งในวงการศึกษไทยคือ เยาวชนผู้จบชั้นประถมศึกษาแล้วเขาเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนน้อย แม้ว่าผู้เรียนสามารถเรียนต่อได้ในรูปแบบของการศึกษานอกโรงเรียน โดยเรียนอยู่ที่บ้านและไม่ต้องเสียเวลาในการประกอบอาชีพ เยาวชนก็ยังให้ความสนใจการเรียนดังกล่าวไม่มากเท่าที่ควร ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากสาเหตุหรือปัจจัยหลายประการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน โดยเลือกศึกษากับเยาวชนผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงรายเป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้นำไปประกอบการวางแผนในการจัดการศึกษาเพื่อจูงใจให้เยาวชนสนใจการศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการในจังหวัดเชียงราย โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น ของผู้จบการศึกษาภาคบังคับ
2. เพื่อศึกษาสาเหตุการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น ของผู้จบการศึกษาภาคบังคับ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้จบการศึกษาภาคบังคับที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดเชียงราย ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 2526 - 2531 เป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อในระบบโรงเรียน และอาศัยอยู่ในพื้นที่ในขณะทำการวิจัย คือระหว่างเดือนธันวาคม - มีนาคม พ.ศ. 2532

กลุ่มตัวอย่างสุ่มมาจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น จำนวน 60 คน และ (2) ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วไม่ได้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น จำนวน 120 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ 180 คน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวคัดเลือกมาจาก 3 อำเภอ คือ อำเภอเทิง อำเภอแม่สาย และอำเภอเวียงป่าเป้า

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีจำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการคมนาคม และด้านการบริการการศึกษานอกโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีครูประจำกลุ่มที่ประจำอยู่ในพื้นที่ แต่ละตำบลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและประสานงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลไต่ถามการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านส่วนตัว เศรษฐกิจและสังคม การคมนาคม และการบริการการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนสาเหตุการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน รวมทั้งความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว เศรษฐกิจและสังคม การคมนาคม การบริการการศึกษานอกโรงเรียน กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนด้วยไค-สแควร์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 61.7 เป็นชายและร้อยละ 38.3 เป็นหญิง ด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.0 มีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี ที่เหลือร้อยละ 15 และร้อยละ 10 มีอายุระหว่าง 15 ปี และตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าเรียนทุกคนยังเป็นโสด เกี่ยวกับจำนวนพี่น้องในครอบครัวพบว่าร้อยละ 50.0 มีพี่น้องในครอบครัวระหว่าง 4 - 6 คน ที่เหลือร้อยละ 33.3 และร้อยละ 16.7 เป็นผู้ที่ไม่มีพี่น้องระหว่าง 1 - 3 คน และ 7 คนขึ้นไปตามลำดับ ในด้านลำดับที่ของการเป็นบุตรพบว่า ร้อยละ 43.3 เป็นลูกคนกลาง ที่เหลือร้อยละ 31.7 และร้อยละ 25.0 เป็นลูกคนเล็กและลูกคนโตตามลำดับ เกี่ยวกับสุขภาพพบว่าร้อยละ 71.7 มีสุขภาพพระดีปานกลาง คือ นาน ๆ จะเจ็บป่วยสักครั้ง ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.3 นั้นมีสุขภาพแข็งแรงก็ไม่เคยเจ็บป่วยเลย องค์ประกอบด้านการเรียนพบว่าร้อยละ 56.7 มีผลการเรียนเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับ 3.00 - 4.00 ร้อยละ 40.0 อยู่ในระดับ 2.00 - 2.99 ที่เหลือมีผลการเรียนระดับ 1.00 - 1.99 ในด้านความต้องการที่จะเรียนต่อ และทัศนคติต่อการศึกษานอกโรงเรียนพบว่า ทุกคนมีความต้องการที่จะเรียนต่อ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.0 ผู้ปกครองมีอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร

ที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้าง ล้าขาย และรับราชการ ในด้านการมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ นั้นพบว่า ร้อยละ 58.3 มีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ นอกนั้นไม่มีผู้ช่วย สำหรับรายได้พบว่า ร้อยละ 65.0 มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท ที่เหลือร้อยละ 21.7 และร้อยละ 13.3 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ในด้านของ ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 95.0 ใช้ภาษาถิ่นเมือง และมีส่วนน้อยที่ใช้ภาษาไทยกลาง เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมพบว่าร้อยละ 55.0 ไม่ได้เป็นสมาชิก กลุ่มใด ที่เหลือร้อยละ 45.0 เป็นสมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับโอกาสการใช้สื่อนวลชนพบว่า ทุกคนมี โอกาสได้ใช้สื่อนวลชน สำหรับสื่อนวลชนที่ใช้เป็นประจำนั้น ร้อยละ 50.0 ใช้วิทยุ รองลงมา ร้อยละ 33.3 ใช้โทรทัศน์ และที่เหลือร้อยละ 16.7 ใช้หนังสือพิมพ์ ในด้านระยะเวลาที่ใช้สื่ พบว่าส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 90.0 จะใช้สื่เป็นเวลา 5 - 7 วันต่อสัปดาห์ ด้านการคมนาคม พบว่าร้อยละ 50.0 มีที่พักห่างจากที่พบกลุ่มเป็นระยะทางระหว่าง 1 - 5 กม. ที่เหลือมีที่พัก ห่างเป็นระยะทางมากกว่า 5 กม. สำหรับสภาพถนนในการเดินทางไปพบกลุ่ม พบว่าร้อยละ 71.7 มีถนนราดยาง ที่เหลือใช้ถนนดิน และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เกี่ยวกับยานพาหนะที่ใช้พบว่า ร้อยละ 36.7 ใช้รถจักรยานยนต์ และรถประจำทางเท่ากัน รองลงมาเกินกว่าเท่า และที่เหลือ ใช้รถจักรยานยนต์ ระยะเวลาในการเดินทางนั้น พบว่าร้อยละ 70.0 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที ที่เหลือใช้เวลามากกว่า 30 นาที สำหรับการรับรู้เกี่ยวกับบริการการศึกษาออกโรงเรียน นั้น พบว่า ผู้เข้าเรียนทุกคนเคยได้รับรู้ ซึ่งร้อยละ 35.0 รู้จากเพื่อน ร้อยละ 21.7 รู้จาก ครูประจำกลุ่ม ร้อยละ 20.0 รู้จากป้ายประกาศ นอกนั้นรู้จากวิทยุ และเจ้าหน้าที่การศึกษา นอกโรงเรียน ในด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานนั้นพบว่า ผู้เข้าเรียนร้อยละ 43.3 รู้จักศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเป็นอย่างดี รองลงมาร้อยละ 41.7 ไม่รู้จัก ที่เหลือนั้นเคย ได้ยินแต่ชื่อ สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 58.3 บอก ว่าได้ประโยชน์พอสมควร และที่เหลือร้อยละ 41.7 บอกว่าได้ประโยชน์มาก

2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้จบการศึกษาภาคบังคับกลุ่มไม่เข้าเรียน ร้อยละ 55.8 เป็นชาย ร้อยละ 44.2 เป็นหญิง ในด้านอายุพบว่า ร้อยละ 69.2 มีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี รองลงมาร้อยละ 20.8 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่เหลือมีอายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้ไม่เข้าเรียน

ทุกคนยังเป็นโสด เกี่ยวกับจำนวนพี่น้องในครอบครัวนั้นพบว่า ร้อยละ 52.2 มีพี่น้องใน
 ครอบครัวระหว่าง 1 - 3 คน รองลงมาร้อยละ 33.3 มีพี่น้องระหว่าง 4 - 6 คน และ
 ที่เหลือมีพี่น้อง 7 คนขึ้นไป ในด้านลำดับที่ของการเป็นบุตรพบว่า ร้อยละ 41.7 เป็นลูก
 คนกลาง รองลงมาร้อยละ 34.2 เป็นลูกคนโต ส่วนที่เหลือเป็นลูกคนเล็ก สำหรับสุขภาพ
 พบว่าร้อยละ 73.3 มีสุขภาพแข็งแรง นาน ๆ จะเจ็บป่วยครั้ง รองลงมาร้อยละ 23.3
 ไม่เคยเจ็บป่วยเลย ส่วนที่เหลือเจ็บป่วยเป็นประจำ ในด้านผลการเรียนพบว่า ร้อยละ
 51.7 มีผลการเรียน ป.6 อยู่ในระหว่าง 3.00 - 4.00 ที่เหลืออยู่ในระหว่าง 2.00 - 2.99
 จากการศึกษาความถี่ของการที่จะเรียนต่อพบว่าส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 86.7 มีความต้องการ
 ที่จะเรียนต่อ ที่เหลือตอบว่าไม่ต้องการเรียนต่อ สำหรับทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอก
 โรงเรียนนั้นพบว่า ร้อยละ 74.2 มีทัศนคติที่ดี ที่เหลือจากนี้เป็นผู้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน
 การศึกษานอกโรงเรียน ในด้านอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 81.7 ผู้ปกครอง
 ประกอบอาชีพการเกษตร นอกนั้นมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ เกี่ยวกับการมีผู้ช่วย
 ในการประกอบอาชีพพบว่า ร้อยละ 54.2 มี และร้อยละ 45.8 ไม่มี สำหรับรายได้ของ
 ครอบครัวพบว่า ร้อยละ 65.0 มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ
 28.3 มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท และที่เหลือมีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป ในด้าน
 ภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวพบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 91.7 พูดภาษาพื้นเมือง ที่เหลือนั้นพูด
 ภาษาไทยกลาง ลักษณะการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมพบว่า ร้อยละ 64.2 ไม่เป็นสมาชิก
 กลุ่ม ที่เหลือร้อยละ 35.8 เป็น สำหรับโอกาสในการใช้สื่อมวลชนพบว่า ส่วนใหญ่คือ
 ร้อยละ 95.0 มีโอกาสได้ใช้สื่อ ที่เหลือเพียงส่วนน้อยไม่มีโอกาสได้ใช้ ร้อยละ 4.3 ฟัง
 วิทยุเป็นประจำ ที่เหลือคือร้อยละ 26.7 และร้อยละ 25.0 นั้น คุโทรทัศน์ และอ่าน
 หนังสือพิมพ์ตามลำดับ ในด้านเวลาที่ใช้นั้นพบว่าร้อยละ 74.2 จะใช้สื่อเป็นเวลา 5 -
 7 วันต่อสัปดาห์ สำหรับการคมนาคมนั้นพบว่า ร้อยละ 45.8 มีที่พักห่างจากที่พบกลุ่มเป็น
 ระยะทางระหว่าง 1 - 5 กม. ที่เหลืออยู่ห่างมากกว่า 5 กม. ในด้านสภาพถนนจากบ้าน
 ไปที่พบกลุ่ม พบว่า ร้อยละ 63.3 ใช้ถนนราดยาง รองลงมาร้อยละ 30.0 ใช้ถนนดิน
 ที่เหลือนั้นใช้ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ยานพาหนะที่ใช้ พบว่า ร้อยละ 38.3 ใช้รถประจำทาง

นอกนั้นใช้รถจักรยานยนต์ เดิน และรถจักรยาน สำหรับเวลาที่ใช้ในการเดินทางพบว่า ร้อยละ 65.8 ใช้เวลาน้อยกว่า 30 นาที ที่เหลือมากกว่า 30 นาที ในด้านการรับรู้ข่าวสารการจกบริการการศึกษานอกโรงเรียนนั้น พบว่า ร้อยละ 51.7 ไม่ได้รับรู้เลย ที่เหลือ ร้อยละ 48.3 เคยรับรู้แต่ไม่เข้าเรียน ในจำนวนผู้ไม่เข้าเรียนที่เคยรับรู้ข่าวสารนั้น ร้อยละ 23.3 รู้จากเพื่อน นอกนั้นรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น วิทยุ เจ้าหน้าที่ ครูประจำกลุ่ม และป้ายประกาศ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานพบว่า ร้อยละ 69.2 ตอบว่าไม่รู้จักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ที่เหลือตอบว่ารู้จัก สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนนั้น ผู้ไม่เข้าเรียน ร้อยละ 43.3 เห็นว่าคงมีประโยชน์ถ้าได้เข้าเรียน ร้อยละ 31.7 เห็นว่ามีประโยชน์พอสมควร ร้อยละ 24.2 เห็นว่ามีประโยชน์มาก ที่เหลือเพียงเล็กน้อย เห็นว่าคงไม่ไ้ประโยชน์อะไรเลย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้แก่ จำนวนที่นั่งในครอบครัว ความต้องการที่จะเรียนต่อทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน การรับรู้ข่าวสารการจกการศึกษานอกโรงเรียน แหล่งรับรู้ข่าวสารข้อมูล การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน

สำหรับปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ลำดับที่ของการเป็นบุตร อาชีพของผู้ปกครอง การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ ภาษา สุขภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระยะทางไปยังที่พบกลุ่ม ระยะเวลาในการเดินทาง สภาพถนน ยานพาหนะที่ใช้ โอกาสในการใช้สื่อ ชนิดของสื่อที่ใช้ และระยะเวลาในการใช้สื่อ

4. เหตุผลในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 48.3 ให้เหตุผลว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้สายสามัญ และประสบการณ์ทางการเรียน รองลงมา ร้อยละ 30.0 นอกเหนือเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ร้อยละ 11.7 ต้องการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว

ที่เหลือตอบว่า ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการคุณวุฒิเพิ่ม และเพราะมีผู้ชักชวนให้เข้าเรียน

สำหรับเหตุผลของผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 37.5 ตอบว่าไม่มีเวลา รองลงมา ร้อยละ 24.2 ตอบว่าไม่อยากเรียน ร้อยละ 12.5 ไม่ทราบสาเหตุการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ ร้อยละ 10.8 มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเข้าเรียน ที่เหลือตอบว่า เคยสมัครแล้ว แต่ไม่ได้เรียน และหลักสูตรไม่น่าสนใจเรียน

5. ความฉีกเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 35.0 เสนอแนะว่า หนังสือในห้องสมุดประชาชน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านควรทันสมัย และควรมีเพียงจำนวนเพียงพอแก่ความต้องการ ร้อยละ 21.7 เห็นว่า บทเรียนบางบทยากเกินไป ครูประจำกลุ่มควรให้ความช่วยเหลือผู้เรียนให้มากกว่าเดิม ร้อยละ 20.0 ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ บริการการศึกษานอกโรงเรียนให้ทั่วถึง ร้อยละ 11.7 เสนอว่าควรมีการจัดกิจกรรม ประกอบการศึกษา เช่น กีฬา กีฬา นิทรรศการ การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น ที่เหลือเสนอแนะเกี่ยวกับการหมุนเวียนหนังสือเรียน การลดค่าหน่วยกิต และเสนอแนะให้มีหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนในระดับตำบลและหมู่บ้าน

สำหรับผู้ไม่เข้าเรียนนั้น ร้อยละ 35.0 เสนอแนะเกี่ยวกับหนังสือในที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้านควรทันสมัย และหนังสือเกี่ยวกับอาชีพความรู้ทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 27.5 เสนอแนะเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ บริการวิธีการเรียน ให้กว้างขวาง และทั่วถึง ร้อยละ 15.8 เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหนังสือในห้องสมุดประชาชน ที่เหลือเสนอแนะเกี่ยวกับการลดค่าหน่วยกิต และสถานที่พบกลุ่มการเรียนคือ อยากให้มีการพบกลุ่มตามหมู่บ้าน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าตามที่นำเสนอข้างต้นนั้น มีประเด็นต่าง ๆ ที่ควรนำมา
อภิปราย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว

1.1 จำนวนพี่น้องในครอบครัว ผลในการศึกษารังนี้ พบว่า จำนวนพี่น้องใน
ครอบครัวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ
ในกลุ่มผู้เข้าเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่าในกลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน กล่าวคือ
ในกลุ่มผู้เข้าเรียน ร้อยละ 50.0 มาจากครอบครัวที่มีพี่น้อง 4 - 6 คน ในขณะที่เกิดกันในกลุ่ม
ผู้ไม่เข้าเรียน ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.2 มาจากครอบครัวที่มีพี่น้อง 1 - 3 คน คำอธิบายในเรื่องนี้
อาจเป็นเพราะว่า การมีพี่น้องหลายคนเป็นการกระจายแรงงาน ทำให้มีผู้ช่วยในการประกอบ
อาชีพหลายคน ซึ่งทำให้มีแรงงานเพียงพอ เป็นผลให้คนที่มิชอบการเรียนก็ มีโอกาสได้เรียนต่อ
ทั้งนี้เพราะได้รับการสนับสนุนส่งเสริม เนื่องจากมีแรงงานเพียงพอแก่การประกอบอาชีพของ
ครอบครัว ในขณะที่ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีพี่น้องน้อยกว่านั้นสมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกัน
เป็นแรงงานในการประกอบอาชีพ ทำให้โอกาสที่จะเรียนก็น้อยกว่าครอบครัวที่มีบุตรมาก
อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในครั้งนี้แตกต่างไปจากผลการศึกษาของเหิรมจันทร์ จากกัญญาประทีป
(2523 : 75) และสุนทร โควิทน์ (2525 : 69) ที่พบว่า จำนวนพี่น้องในครอบครัวเป็น
ตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษา

1.2 ความต้องการที่จะเรียนต่อ ผลในการศึกษารังนี้พบว่า ความต้องการที่
จะเรียนต่อกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การ
เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบ ป.6 ขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านความต้องการที่จะเรียนต่อ
และมีแนวโน้มที่ชัดเจนว่า ทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียนส่วนใหญ่แสดงความต้องการที่จะเรียนต่อ
ในขณะที่มีเพียงส่วนน้อยของผู้ไม่เข้าเรียนบอกว่า ไม่ต้องการเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
เหิรมจันทร์ จากกัญญาประทีป (2523 : 74) และ สุนทร โควิทน์ (2525
: 66) และถวิล มากรเยี่ยม (2530 : 42) ที่พบว่า นักเรียนที่มีความต้องการในการ

ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา มีแนวโน้มที่จะเข้าศึกษาต่อ ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อก็มีแนวโน้มที่จะไม่ไปศึกษาต่อ และเมื่อนำเหตุผลในการไม่เข้าเรียนของผู้ไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนมาพิจารณาประกอบ จะพบว่า สาเหตุสำคัญประการแรกที่ทำให้ผู้จบการศึกษาคะทั่งมัธยมศึกษาไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งที่มีความต้องการที่จะเรียนคือนั่นคือ การไม่มีเวลาอันอาจเนื่องมาจากต้องประกอบอาชีพ และมีภารกิจงานอื่น

1.3 ทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน จากผลการศึกษา พบว่า

ทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษาคะทั่งมัธยมศึกษา และมีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน จะมีเพียงส่วนน้อยของผู้ไม่เข้าเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุนทร ไกรรัตน์ (2526 : 66) ที่พบว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา จะไปเข้าเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดี ทั้งนี้เพราะทัศนคติเป็นตัวทำให้เกิดความสนใจที่จะเรียน สำหรับผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษานอกโรงเรียนแต่ไม่ได้เข้าเรียนนั้น สาเหตุที่สำคัญคือ การไม่มีเวลา

1.4 ตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ลำดับที่การเป็นบุตร สุขภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนในการศึกษาคะทั่งมัธยมศึกษา ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ จรุง พานิชย์ฉนวนไชย (2521 : 185) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีโอกาสเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาก และนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีโอกาสเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น้อย เช่นเกี่ยวกับการศึกษาของ เทียมจันทร์ จากัญญาประทีป (2523 : 73) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลำดับที่ของการเป็นบุตร เป็นตัวแปรที่ทำให้ นักเรียนไปเข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน และ อนันต์ พงษ์ฉัตยา (2528 : 91) ทำการศึกษาพบว่า เพศ และอายุมีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนตามโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะและรูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนนั้นเป็นความพยายามที่จะจัดการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยต่อสถานการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มี

สภาพปัญหา ความต้องการ และข้อจำกัดของแต่ละบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น พ.ศ. 2530 ได้เปิดโอกาสอย่างกว้างขวางให้แก่ผู้เรียนในทุก ๆ สภาพ ทั้งนี้ตัวแปรทั้งกล่าวข้างต้นจึงไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษาภาคบังคับได้ และผลการศึกษาก็กล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภาศรี มานะ (2528 : 111) ที่พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ ภาษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม โอกาสการใช้สื่อ สื่อที่ใช้เป็นประจำ และระยะเวลาในการใช้สื่อ เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการแนะแนวทางและส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสการได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันทุกคน ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับหลักการการศึกษาออกโรงเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรสายสามัญระดับ ม.ต้น ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เรียน ความแตกต่างทางสังคม และฐานะทางสังคมของผู้เรียน ซึ่งผลการศึกษาก็กล่าวนี้แตกต่างจากการศึกษาของ สุนทร โควิทน์ (2525 : 67 - 69) ที่พบว่า อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว สื่อที่ใช้ และระยะเวลาในการใช้สื่อ มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับ และประภาศรี มานะ (2528 : 109) ว่าการศึกษาพบว่า อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว และสื่อที่ใช้เป็นประจำมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 และจากการศึกษาของ อนันต์ พงษ์สิทธิ์ยา (2529 : 87) พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ สำหรับภาษาที่ใช้พูดในครอบครัวนั้น พิศเพลิน เขียนหวาน (2521 : 109) ได้ศึกษาพบว่า การ

ทุกภาษาไทยกลางที่บ้านเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันเป็นองค์ประกอบที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ สุนทร ไทรัตน์ (2525 : 70) ที่การศึกษาพบว่า ภาษาที่ใช้ทุกภายในครอบครัว ไม่มีผลต่อโอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางได้ก็พอสมควร

3. ปัจจัยด้านการคมนาคม

ปัจจัยด้านการคมนาคม ซึ่งได้แก่ ระยะทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ลักษณะถนน พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เพื่อพบกลุ่มการเรียนรู้ เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดใหญ่ มีการคมนาคมสะดวกมีความคล่องตัวในการเดินทาง ประกอบกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ตระหนักถึงเรื่องการแพร่กระจายบริการทางการศึกษาให้กว้างขวางไกลตัวผู้รับบริการให้มากที่สุด ซึ่งได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียน และการจัดให้มีครูประจำกลุ่ม ซึ่งเป็นครูให้บริการที่ไกลตัวผู้เรียนมากที่สุด และครูให้บริการเหล่านี้จะกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ที่ผู้เรียนมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อลดปัญหาค่านการคมนาคมของผู้เรียน แต่ผลการศึกษารังนี้แตกต่างไปจากผลการศึกษาของ สุนทร ไทรัตน์ (2525 : 70) ที่พบว่า องค์ประกอบด้านการคมนาคมซึ่งประกอบด้วยสภาพถนน ประเภทพาหนะ ระยะทาง และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อโอกาสการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการแยกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ทั้งนี้เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันสูง

4. ปัจจัยด้านการรับบริการการศึกษานอกโรงเรียน

4.1 การรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีแนวโน้มที่เด่นชัดว่า ผู้เข้าเรียนเป็นผู้ที่เคยรับรู้ข่าวสารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

มาก่อน ในขณะที่ผู้ไม่เข้าเรียนไม่เคยรับรู้ข่าวสารมาก่อน ซึ่งก็ตรงกับหลักความเป็นจริง นั่นคือ ผู้รับรู้ข่าวสารย่อมมีความเข้าใจและมีโอกาสได้รับบริการมากกว่าอันจะทำให้เกิด ความสนใจและมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนได้ ในขณะที่ผู้ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการ จัดการศึกษาต่อโรงเรียนย่อมไม่เข้าใจ ไม่รู้จัก และไม่สนใจต่อบริการที่มีทำให้ขาดโอกาส ในการเรียนต่อ

4.2 แหล่งรับบริการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแหล่งรับบริการกับ การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาชั้นต้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ โดยพบว่าเพื่อเป็นแหล่งรับบริการสำหรับผู้เข้าเรียน ในขณะที่บางส่วนของผู้ไม่ เข้าเรียน ก็รับรู้การจักการศึกษาต่อโรงเรียนมาจากเพื่อน เช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็น ว่าเพื่อนสามารถเป็นแหล่งเผยแพร่การบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนได้ดีกว่าแหล่งอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15 - 20 ปี ซึ่งเป็นระยะ วัยรุ่น เพื่อนจึงมีอิทธิพลในการชักจูง แนะนำ และนอกจากนี้เพื่อนยังเป็นแหล่งการให้บริการ ที่ไม่เป็นทางการ สามารถพบปะ พูดคุยกันได้อย่างเป็นกันเอง ซึ่งต่างไปจากแหล่งบริการ ที่มีลักษณะเป็นทางการหรือเป็นการสื่อสารทางเดียว เช่น ป้ายประกาศ หรือการประชาสัมพันธ์ ของทางราชการ

4.3 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การ ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานกับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาชั้นต้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่าผู้ไม่เข้าเรียนไม่รู้จัก ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในขณะที่ผู้เข้าเรียนจะรู้จักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่ตั้งของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในอำเภอเมือง และสามารถ ให้บริการแก่คนที่อยู่ในเมือง ชานเมือง และพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น ดังนั้น โอกาสที่คนอยู่ห่าง ไกลจากอำเภอเมือง จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ย่อมมีน้อย มาก และตัวแปรนี้ยังสอดคล้องกับตัวแปรการรับรู้ข่าวสารการจักการศึกษาต่อโรงเรียนด้วย นั่นคือ ผู้ที่รู้จักศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนย่อมจะรับรู้ข่าวสารการจักการศึกษาต่อโรงเรียน กิ่งกล่าวด้วย

4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมากในนัยสำคัญทางสถิติระหว่างประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนของผู้จบการศึกษาระดับมัธยม โดยมีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้เข้าเรียนคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเข้าเรียนพอสมควร ในขณะที่ผู้ไม่เข้าเรียนคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ซึ่งแสดงว่าทั้งผู้เข้าเรียนและไม่เข้าเรียน เห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรด้านความถนัดในการเรียนและทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน เทียบกับผู้ไม่เข้าเรียนเป็นผู้ที่ไม่มีความพร้อมในเรื่องเวลา ซึ่งถ้าจัดปัญหาเรื่องเวลาได้ ก็จะทำให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมเข้าเรียนเพิ่มขึ้น ประกอบกับการศึกษาสายสามัญเป็นการศึกษากันวิชาความรู้ อันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์อื่นต่อไป เนื่องจากประโยชน์ที่จะได้จากการเข้าเรียนจึงไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ นอกจากจะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับอื่นต่อไป จึงทำให้ผู้เข้าเรียนคิดว่าได้ประโยชน์พอสมควร นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการที่ผู้เข้าเรียนคิดว่าได้ประโยชน์จากการเข้าเรียนพอสมควร นั่นคือ สภาพแวดล้อมของสถานที่พบกลุ่ม ตัวครูประจำกลุ่ม และวิธีการสอนของครูประจำกลุ่ม รวมทั้งความพร้อมทางด้านการเรียนการสอน โดยเฉพาะหนังสือ ตำราเรียน ซึ่งถ้าจัดสิ่งที่เป็นปัญหาเหล่านี้ได้จะทำให้ผู้เข้าเรียนได้รับประโยชน์จากการเข้าเรียนอย่างมาก

5. เหตุผลในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน

5.1 ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ตอบว่า ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา นอกจากนี้ผู้เข้าเรียนยังให้เหตุผลอื่น ๆ ประกอบซึ่งแสดงถึงประโยชน์ของการศึกษาทั้งสิ้น เช่น นำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5.2 ในขณะที่ผู้ไม่เข้าเรียนให้เหตุผลอันเป็นสาเหตุของการไม่เข้าเรียนเนื่องมาจากการไม่มีเวลา เพราะต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว นอกจากนี้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาบางรายยังให้เหตุผลอื่น เช่น ไม่ทราบว่ามีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มีปัญหาค่าใช้จ่าย ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชัดเจนที่ทำให้ผู้จบการศึกษา

ภาคบังคับไม่ได้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งที่มีความต้องการที่จะเรียน และมีทัศนคติที่กีดกีดการศึกษานอกโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นควรเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ ได้พบว่าความต้องการที่จะเรียนต่อและทัศนคติที่มีต่อการเรียนการศึกษานอกโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.กษ. ของผู้จบการศึกษาคณะมัธยม ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูประถมศึกษา ควรจะมีความรู้ทางการศึกษานอกโรงเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนต่อ และมีทัศนคติที่กีดกีดการเรียนนอกโรงเรียน อาจหาได้โดย จักนิทรรศการแนะแนวการศึกษาต่อและนิทรรศการแนะแนวอาชีพ จัดทัศนศึกษาสถานศึกษาอื่น ๆ หรือเชิญวิทยากรในสาขาอาชีพต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งจะเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษานอกโรงเรียนในด้านของการประสานงานอีกด้วย

1.2 เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ผลจากการศึกษารั้ครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าเรียนเป็นผู้ที่เคยรู้ข่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมาก่อน แต่ผู้ไม่เข้าเรียนนั้นเป็นผู้ที่ไม่เคยรู้ข่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเลย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หอสมุดประชาชนประจำอำเภอ ตลอดจนเจ้าหน้าทีที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำกลุ่ม ควรได้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรม และการบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนให้มากและทั่วถึงทั้งทางตัวบุคคล เอกสารเผยแพร่ ป้ายประกาศ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างมากในระยะเวลาที่มี

การรับสมัครเข้ารับบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนและในระยะปลายปีการศึกษาที่นักเรียนประถมศึกษาจะจบการศึกษาภาคบังคับ

1.3 จากการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งความรู้ที่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับให้ความสนใจกันมาก ดังนั้นห้องสมุดประชาชนในระดับอำเภอควรได้รับความเอาใจใส่และสนใจจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของกวียในถิ่นต่าง ๆ เช่น การจัดหาหนังสือ การนำเสนอความรู้ข่าวสารต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นควรว่าน่าจะมีการขยายห้องสมุดประชาชนไปครอบคลุมอำเภอ และมีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ตำบลและหมู่บ้านกวีย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการศึกษา และให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลทั่วไปกวีย

1.4 จากการที่เข้าไปเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ครูประจำกลุ่มชาวประมงชีพาพิในการทำงาน โดยทำเพื่อชะลอการว่างงานของตนเอง หรือทำเพื่อหารายได้พิเศษ ทั้งนี้ เนื่องจากชาวชวัญ และกำลังใจ ตลอดจนนโยบายด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับครูประจำกลุ่มของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ไม่สร้างความมั่นคง ก้าวหน้าให้แก่ผู้สอนเท่าที่ควร ซึ่งครูประจำกลุ่มนั้นนับว่าเป็นกลุ่มสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถให้บริการแก่ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรให้ความสนใจในเรื่องชวัญและกำลังใจ โดยมีการนิเทศ ทราวจเยี่ยม หรืออบรมให้ความรู้ และสร้างความก้าวหน้า มั่นคง ให้แก่ครูประจำกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ อันจะเกิดผลดีต่อผู้เขารเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย จากผลการศึกษานี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรขยายพื้นที่การศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด และควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการสอบถามความนึกเห็น เช่น ครูประจำกลุ่ม ผู้ปกครอง

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่เรียนจบการศึกษานอกโรงเรียนกับผู้เรียนจบในระบบโรงเรียน ในระดับชั้น ม.ต้น ในด้านทัศนคติต่อการศึกษา การประกอบ

อาชีพ การมีงานทำ ฐานะทางสังคม โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
2 กลุ่ม ว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อผลที่ได้จะเป็นแรงจูงใจในการเข้า
เรียนของคนรุ่นต่อไป และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ต่อไป

2.3 ควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการใช้เวลาของผู้จบการศึกษาระดับมัธยม ทั้งนี้
เพราะว่าเหตุผลสำคัญที่ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมไม่เข้าเรียนคือ ไม่มีเวลา ซึ่งเป็นคำตอบ
ที่กว้าง จึงควรได้มีการศึกษาต่อไปอีกว่า ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมใช้เวลาไปทางใดบ้าง
และเวลาว่างของบุคคลกลุ่มนี้เป็นเช่นไร เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
ให้สอดคล้องกับบุคคลกลุ่มนั้นมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีกิจกรรมชักจูงผู้ไม่เข้าเรียน โดยใช้ตัวผู้เข้าเรียนเป็นสื่อในการ
ชักจูงเพื่อน โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบการทดลองให้ผู้ไม่เข้าเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม
โดยเน้นถนัดถื่นการนัดพบการสอแทรกความเข้าใจในกานการศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้น
ความสำคัญของการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่จะเรียนเพื่อไปมีงานทำ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, สำนักงาน. การประถมศึกษา 2529 - 2530 สปร.
 เชียงราย. เชียงราย : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, 2530.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการศึกษานอก
 โรงเรียนสายสามัญ พ.ศ. 2531. หน้า 232. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ
 ศาสนา, 2531.
- _____ . คู่มือกำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา พ.ศ. 2530.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534).
 หน้า 24. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาแอลโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ,
 2529.
- _____ . รายงานผลการสำรวจการศึกษามูลกลุ่มเขาวงกต ป.6 ไม่ไถ่เรียนต่อ
 ปี 2529. หน้า 19. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง, 2529.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.
 2525 - 2529), หน้า 369. กรุงเทพฯ : พฒนาการศึกษากำกั, 2529.
- คณะกรรมการการพัฒนาศึกษาและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักนายกรัฐมนตรี.
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2530. หน้า
 320. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2524.
- รัฐ พาดิชอบดลินไชย. โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม
 ประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียน ของนักเรียนในโรงเรียน
 เหนือ. ปรินญานพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2521. อักสำเนา.
- เจริญผล ลูกรวงโชติ. "การศึกษานอกโรงเรียนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต," รวม
 บทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 6. หน้า 460. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ศาสนา, 2529.

- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์. การประเมินผลกระทบของโครงการการศึกษาออกโรงเรียนที่มี
คือประชาชนในชนบท. ปรวิญญานพันธ์ กศ.ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- "ชี้เหตุเล็ก ตรว. ไม่เรียนต่อ ม.คน," มติชน. 11(4093) : พฤษภาคม 2532.
หน้า 19.
- ณรงค์ เอี่ยมส่ง. "เหตุผลที่ผู้ใหญ่วไปเรียนการศึกษาผู้ใหญ่," วารสารการศึกษาออก
โรงเรียน. 113 . 24 - 25 ; เม.ย. - พ.ค. 2526.
- ณัฏ ม่วงมณี. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษาออกโรงเรียนใน
ท้องที่อำเภอทอขอยสะเท็ก จังหวัดเชียงใหม่. ปรวิญญานพันธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อักสำเนา.
- ถวิล มากรเยี่ยม. "การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับการศึกษาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงเรียนมัธยม
เพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) เขตการศึกษา 11," วารสารการวิจัยสังคม.
17 : 1, 2530.
- ทวีป อภิลิธีร์. "การศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญเพื่อตอบสนองการเพิ่มจำนวนผู้เรียนต่อ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของคนในชนบท," นิตรกร. 30, 11 ปักษ์แรก มี.ย.
31. หน้า 23 - 25.
- เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาก่อนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อักสำเนา.
- ธานีทร ชรมิรัตนเกษม. การศึกษาสาเหตุของนักเรียนชั้น ป.6 ที่ไม่เรียนต่อชั้น ม.1
ปีการศึกษา 2527. หน้า 78. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ, 2528.
- นเรศ ปิยะพันธุ์. การศึกษาออกโรงเรียน. หน้า 254. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐาน
ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูนครปฐม, 2527. อักสำเนา.

นิติ เจริญวงศ์. "มัธยมฯ ที่ถูกเน้น," หนังสือพิมพ์รายวันมติชน. 11 (4093)
พฤษภาคม, 2532. หน้า 9.

บุญเลิศ นาคแก้ว. การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ :
กรุงเทพออปเพ็คโตโปรดักชั่น, 2525.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ประกาศิ มานะ. ลักษณะของผู้ที่สนใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในโปรแกรมการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528. อักสำเนา.

ปราณี สุธีรนาทิจ. ภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อักสำเนา.

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520. หน้า 35. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520.

พนัส หันนาคินทร์. การศึกษาของไทย. หน้า 229. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.

พิศเพณิ เขียวหวาน. องค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อักสำเนา.

อัทธกา รุ่งวิสัย. การศึกษานอกระบบและไม่เข้าของสมุทประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักสำเนา.

ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย, สำนักงาน. สภาพการศึกษา '29 จังหวัดเชียงราย.
หน้า 28. เชียงราย : ฝ่ายแผนงานและวิชาการ สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดเชียงราย, 2529. อักสำเนา.

ถัก อุทวนันท์. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และภาวะที่เกี่ยวกับตัวเด็กบางประการ
ที่ทำให้เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษาภาคบังคับ
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2513. อักสำเนา.

ไอศด หองมี. การวิเคราะห์งานบริหารคานบุคคลและการเงินของโปรแกรมการศึกษา
มัยในเขตการศึกษา 11. ปริญญาโท ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร, 2521. อักสำเนา.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychriology and Education.
 5th ed. Tokyo : Mc Geaw-Hill, Inc., 1982.

Garrett, Henry E. Statistics in Psychology and Education. Longmans,
 Green & Co., N. Y., 1953, 478 pp.

Houle, Cyril O. The External Degree. p. 214. San Francisco :
 Jossey Bass, 1977.

O.E.C.D. Equal Educational Opportunity. (Centre of Educational
 Rcsearch and Innovation) Frence, 1971.

Zeller, Robert. H. Lowering the Odds on Student Dropouts. (Englo-
 Wood, Cliff, N. J. Prentical Hall Inc. 1966).

තරුණ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2530

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาการศึกษาระดับนี้มุ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ แสพลาโอกาสที่จะศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ฝึกทักษะและปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้เท่าเทียมกับผู้อื่น สามารถปฏิบัติตนให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามสมควรแก่ศักยภาพ หลักสูตรนี้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรระดับเดียวกันในระบบโรงเรียน และมีความยืดหยุ่นพอเพียงที่จะให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความถนัดของตน

หลักการ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐานให้เห็นช่องทางสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด ตลอดจนรู้จักหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกงานอาชีพ หรือ เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ สอดคล้องกับสภาพการแก้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพในด้านจริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมไปในแนวทางอันจะเป็นการพัฒนาประเทศ
5. เป็นการศึกษาที่จัดให้ประสานสัมพันธ์กันทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้อย่างนี้

1. รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงกระบวนการคิด ซึ่งมีองค์ประกอบอย่างน้อย
3 ประการ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมและวิชาการ

2. มีความรู้และทักษะเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม และการ
ดำเนินชีวิต

3. เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมอันดีงาม

4. เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ รู้จักพิจารณาและ
ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

5. เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนความรับผิดชอบต่องาน
ครอบครัว และสังคม

6. มีเจตคติที่ดีต่อสังคมชาติ ฝึกให้ขยันอดทนและประหยัด ตลอดจนรู้จักสงวนบำรุง
รักษาสาธารณสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530

หมวดวิชา	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		หมายเหตุ
	วิชาบังคับ (หน่วยการเรียนรู้)	วิชาเลือก (หน่วยการเรียนรู้)	
วิชาภาษาไทย	ภาษาไทย (7)	ภาษาไทย 1 (9)	จะเลือกเรียนหมวดวิชาใดก่อนก็ได้
วิชาคณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ (3)	คณิตศาสตร์ 1 (9) คณิตศาสตร์ 2 (9)	ถ้าเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือก จะกองเรียนเรียงลำดับ
วิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (13)	ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ภาคเหนือ 1 (9) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตภาคกลาง 3 (9) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตภาคใต้ 4 (9)	จะเรียนหมวดวิชาใดก่อนก็ได้ 2 (9)
วิชาอาชีพ	โลกของงานอาชีพ (3)	อาชีพที่เป็นการฝึกทักษะ (200 ชม. 1 หมวดวิชา)	วิชาอาชีพเลือกผู้เรียนจะเลือกเรียน หรือเทียบหรือโอนได้ไม่เกิน 2 หมวด วิชา ตามวิธีการและเกณฑ์กรรมการ ศึกษานอกโรงเรียน กำหนด
วิชาภาษาต่างประเทศ		ภาษาอังกฤษ 1 (9) ภาษาอังกฤษ 1 (9)	จะเลือกเรียนหมวดวิชาใดก่อนก็ได้

หมวดวิชา	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		หมายเหตุ
	วิชาบังคับ (หน่วยการเรียนรู้)	วิชาเลือก (หน่วยการเรียนรู้)	
วิทยาศาสตร์		วิชาวิทยาศาสตร์ 1 (9) วิชาวิทยาศาสตร์ 2 (9)	จะเรียนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์
	4 หมวดวิชา └───┐ 3 หมวดวิชา (อย่างน้อย) └───┐ 7 หมวดวิชา		ผู้เรียนต้องเรียนหรือโอนวิชา มัธยมศึกษา 4 หมวดวิชาสำหรับวิชา เลือกวิชาเรียนหรือเทียบหรือโอน ได้ไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา ทั้ง วิชาบังคับและวิชาเลือก รวมไม่ น้อยกว่า 7 หมวดวิชา (53 หน่วยการเรียนรู้)

เกณฑ์การใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. การเรียนการสอน

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ควรให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้มีความสัมพันธ์ ระหว่างหมวดวิชามากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.2 ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหา และความถ่องแท้ของท้องถิ่น ฝึกให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณา วิธีสอนที่เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์และลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา ค้นคว้า อภิปราย ทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

1.3 ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและ ภาคนิปฏิบัติ ซึ่งมีผลส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่าง เป็นสุข

2. เวลาเรียน

ในการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

หลักสูตรนี้กำหนดให้เรียนวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา วิชาอาชีพเลือก ผู้เรียนจะเลือกเรียนหรือเทียบหรือโอนได้ไม่เกิน 3 หมวดวิชา

3. ข้อกำหนดวิชาอาชีพ

วิชาอาชีพที่เรียนให้ไ้จบตามหลักสูตรนี้ มีโครงสร้าง ดังนี้

3.1 วิชาอาชีพบังคับ โลกของงานอาชีพ 3 หน่วยการเรียนรู้

3.2 วิชาอาชีพเลือก ผู้เรียนจะเลือกเรียน/เทียบ/โอน ได้ 3 หมวดวิชา ทั้งนี้ให้เลือกเรียนในวิชาที่มีเนื้อหาไม่ซ้ำกับที่เคยเรียนมาแล้ว โดยวิธีการ ดังนี้

3.2.1 ผู้ที่ผ่านการเรียนวิชาอาชีพบังคับแล้วจะนำแผนการประกอบ อาชีพที่ไ้รับการประเมินแล้วมาปฏิบัติให้โดยล หรือเลือกฝึกทักษะที่ยังขาดอยู่ได้ (จำนวน

หน่วยการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเนื้อหาหลักสูตรวิชาอาชีพที่เลือกฝึกหัดนั้น ๆ)

3.2.2 เทียบจากประสบการณ์เดิมในสาขาอาชีพที่ประกอบอยู่ และมี
รายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2.3 หากอาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ได้เคยถูกนำมาเทียบตามแผน
การเรียนรู้ ความหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาแล้ว และต้องการนำมา
ขอเทียบอีก จะเทียบได้เฉพาะในส่วนที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากส่วนเดิมที่เคยเทียบแล้ว
เท่านั้น

3.2.4 โอนผลการเรียนจากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และ
สถานประกอบอาชีพ อีกระบบวิธีการและเกณฑ์การศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

3.2.5 เรียนตามหลักสูตรวิชาอาชีพที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
และอนุมัติ ซึ่งมีระดับเทียบเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาจเลือกเรียนวิชาเดียว
สาขาเดียว หรือหลายรายวิชาสาขาเดียว หรือหลายรายวิชาต่างสาขากัน ที่มีเวลาเรียน
ตามหลักสูตรรวมกันไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง นับให้ 1 หน่วยวิชา โดยสถานศึกษาจัดสอน
เองหรือโอนผลการเรียนมาจากสถานศึกษาอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

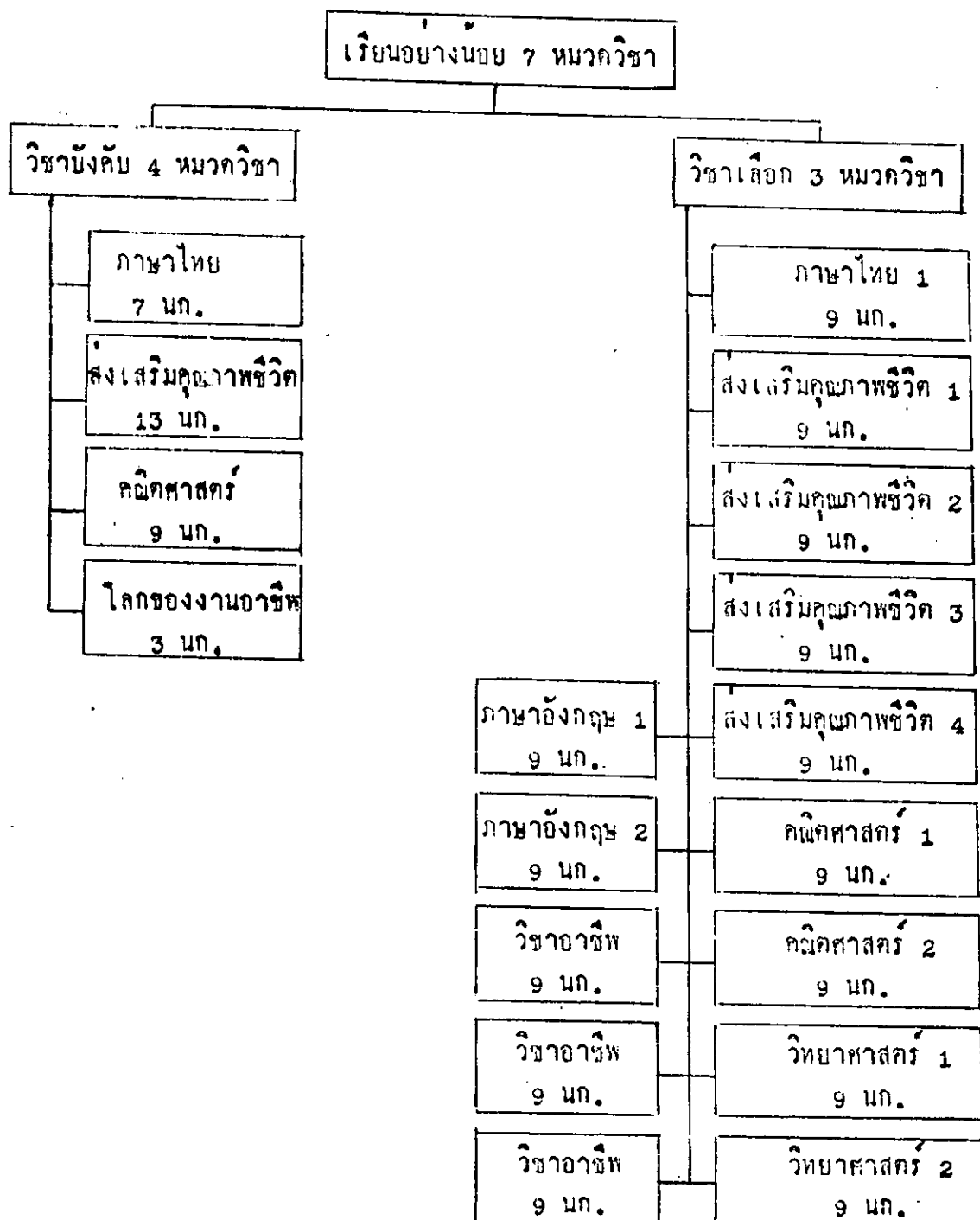
4. การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
การประเมินผลการเรียน ความหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2530

5. เกณฑ์การจบหลักสูตร

ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องสอบ
ได้วิชาบังคับ 4 หน่วยวิชา วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หน่วยวิชา รวมเป็น 7 หน่วยวิชา จึงจะ
ถือว่าจบหลักสูตร

เกณฑ์การตัดสินการจบหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น
ของผู้อยู่ ป.6 ในจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจงในการกรอกแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อยู่ ป.6 ที่เข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน
การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น เป็นผู้กรอกแบบสอบถาม
2. วิธีทำแบบสอบถาม ไปกรอกเขียนข้อความหรือกาเครื่องหมาย / ในช่อง ____
หน้าข้อความที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง
3. ข้อใดที่ผู้ตอบไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดให้สอบถามจากบิดา
มารดา ก่อน
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏในแบบสอบถามจะนำไปใช้เพื่อการวิจัย แต่เพียงอย่างเดียว

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถาม
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญระดับ ม.ต้น ของผู้จบ ป.ศ ในจังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเหตุผลในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้จบ ป.ศ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

ตอนที่ 1

เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้า _____ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ _____ ชาย

_____ หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. สถานภาพการสมรส _____ โสด
_____ แต่งงานแล้ว

4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวรวมทั้งตัวเอง _____ คน

5. ลำดับที่การเป็นบุตรธิดาในครอบครัวคือ _____ ลูกคนโต
_____ ลูกคนกลาง
_____ ลูกคนเล็ก

6. สุขภาพร่างกายของท่านตรงกับข้อใดต่อไปนี้
- ☐ แข็งแรงดี ไม่เคยเจ็บป่วย
 - ☐ ปานกลาง นาน ๆ เจ็บป่วยที
 - ☐ ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยเป็นประจำ
7. คะแนนเฉลี่ยเมื่อจบ ป.6 ของท่าน ตรงกับข้อใดต่อไปนี้
- ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.00 - 4.00
 - ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 2.99
 - ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.99
8. เมื่อกล่าวถึงการเรียนต่อ ท่านมีความต้องการเช่นไร
- ☐ ต้องการเรียนต่อ
 - ☐ ไม่ต้องการเรียนต่อ
9. เมื่อกล่าวถึงการศึกษานอกโรงเรียน ท่านมีความรู้สึกเช่นไรต่อการศึกษาประเภทนี้
- ☐ ดี
 - ☐ ไม่ดี
- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม
10. ผู้ปกครองของท่านประกอบอาชีพใด
- ☐ การเกษตร
 - ☐ การค้าขาย
 - ☐ รับจ้าง
 - ☐ รับราชการ
11. การประกอบอาชีพดังกล่าวนี้ ผู้ปกครองของท่านมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพหรือไม่
- ☐ มีผู้ช่วย
 - ☐ ไม่มีผู้ช่วย

12. รายได้ของครอบครัวท่านตรงกับข้อใด
 - ต่ำกว่า 1,000 บาท
 - ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาท
 - ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป
13. ท่านใช้ภาษาใดพูดกันในระหว่างครอบครัว
 - ภาษาพื้นเมือง
 - ภาษาไทยกลาง
14. นับตั้งแต่จบ ม.6 ถึงปัจจุบันนี้ท่านได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมบ้างหรือไม่ เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มหนุ่มสาว เป็นต้น
 - เป็นสมาชิก
 - ไม่เป็นสมาชิก
15. ท่านมีโอกาสดูโทรทัศน์บ้างหรือไม่
 - มีโอกาสดู
 - ไม่มีโอกาสดู
16. สื่อมวลชนที่ท่านใช้เป็นประจำคือข้อใด
 - หนังสือพิมพ์
 - วิทยุ
 - โทรทัศน์
17. ในเวลาหนึ่งสัปดาห์ท่านได้ใช้สื่อถึงกล่าวเป็นระยะเวลาอย่างไร
 - 1 - 2 วันต่อสัปดาห์
 - 3 - 4 วันต่อสัปดาห์
 - 5 - 7 วันต่อสัปดาห์

ปัจจัยด้านการคมนาคม

18. ระยะทางจากที่พักของท่านถึงสถานที่พบกลุ่มการเรียนรู้ มีระยะทางกี่กิโลเมตร

- ระหว่าง 1 - 5 กิโลเมตร
- ระหว่าง 6 - 10 กิโลเมตร
- ระหว่าง 11 - 15 กิโลเมตร
- ระหว่าง 16 - 20 กิโลเมตร
- ตั้งแต่ 21 กิโลเมตร

19. สภาพถนนเส้นใดที่ท่านใช้ในการเดินทางไปพบกลุ่มที่สถานที่พบกลุ่มการเรียนรู้

- ถนนดิน
- ถนนราดยาง
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

20. ท่านใช้พาหนะใดเพื่อเดินทางไปพบกลุ่มการเรียนรู้

- เดินเท้า
- รถจักรยานยนต์
- รถจักรยาน
- รถประจำทาง

21. ท่านใช้เวลาในการเดินทางไปพบกลุ่มที่สถานที่พบกลุ่มเป็นระยะทางเท่าไร

- น้อยกว่า 30 นาที
- มากกว่า 30 นาทีขึ้นไป

ปัจจัยด้านการบริการ การศึกษานอกโรงเรียน

22. ท่านเคยทราบมาก่อนหรือไม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น สำหรับผู้จบ ป.6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ

- เคย
- ไม่เคยเลย

23. ท่านทราบมาจากไหนว่ามีจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น สำหรับ
 ผู้จบ ป.6 ที่ไม่ได้เรียนต่อ

- ครูประจำกลุ่ม
- เจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียน
- ป้ายประกาศ
- เพื่อน ๆ
- วิทยุ
- ไม่เคยรู้เลย

24. เมื่อเคยชื่อ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ท่านรู้จักหรือเคยได้ยินชื่อ
 หรือไม่

- รู้จักเป็นอย่างดี และเคยไป
- ได้ยินแต่ชื่อ แต่ไม่เคยไป
- ไม่รู้จักเลย

25. ท่านคาดว่าท่านจะได้รับประโยชน์อย่างไรจากการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน
 สายสามัญระดับ ม.ต้น

- ได้ประโยชน์มาก
- ได้ประโยชน์พอสมควร
- ไม่ได้อะไรเลย
- คิดว่าคงมีประโยชน์

ตอนที่ 2

สาเหตุในการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น ของผู้จบ ป.6

ก. สาเหตุในการเข้าเรียน

ให้ผู้จบ ป.6 ที่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น เลือกตอบ ข้อความที่เป็นเหตุผลในการเข้าเรียน เพียง 1 ข้อความที่ตรงหรือใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้สายสามัญและประสบการณ์ทางการเรียน _____
2. เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ _____
3. ต้องการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว _____
4. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ _____
5. ต้องการความรู้เพิ่ม _____
6. มีผู้ชักชวนให้เข้าเรียน _____

ข. สาเหตุในการไม่เข้าเรียน

ให้ผู้จบ ป.6 ที่ไม่ได้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น เลือกตอบข้อความที่เป็นเหตุผลในการไม่เข้าเรียน เพียง 1 ข้อความที่ตรงหรือใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด

1. ไม่มีเวลา _____
2. ไม่อยากเรียน _____
3. ไม่ทราบข่าวการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ _____
4. มีปัญหาทางการเงินในการเข้าเรียน _____
5. สมัครแล้วแต่ไม่ได้เข้าเรียน _____
6. หลีกเลี่ยงไม่สนใจ _____

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะของผู้จบ ป.6 เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

1. ข้อเสนอแนะของผู้เข้าเรียน

ให้ผู้จบ ป.6 แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะของผู้ไม่เข้าเรียน

ให้ผู้จบ ป.6 ที่ไม่ได้เข้าเรียน แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ ม.ต้น เค้าที่ท่านทราบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน
 การศึกษานอกโรงเรียนสาบสามัญระกับมัธยมศึกษาตอนต้น
 ประเททางไกล ของผู้จบการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

ของ

มณฑา หัสนประกับ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษานานาชาติ

มกราคม 2533

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา (1) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (2) เหตุผลของ
การเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน และ (3) ความคิดเห็นของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในจังหวัดเชียงราย โดยเลือกศึกษากับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ที่ไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมในระบบโรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีกลุ่ม
ตัวอย่าง 180 คน แยกเป็นผู้เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ 60 คน และผู้ไม่เข้าเรียน
120 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาความถี่ ค่าร้อยละ และทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสาย
สามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในการศึกษานี้คือ จำนวนที่เองใน
ครอบครัว ความต้องการที่จะเรียนต่อทัศนคติที่มีต่อการศึกษานอกโรงเรียน การรับรู้ข่าวสารการ
จัดการศึกษานอกโรงเรียน แหล่งรับรู้ข่าวสารข้อมูล การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน และการ
คาดหวังประโยชน์จากการเข้าเรียน

2. เหตุผลในการเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ
ต้องการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ทางการเรียน เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
ต้องการหาความรู้เพิ่ม และเข้าเรียนเพราะมีผู้ชักชวนให้เรียน

3. เหตุผลของผู้ที่ไม่เข้าเรียนเพราะ ไม่มีเวลา ไม่อยากเรียน ไม่ทราบข่าวสารการจัด
มีปัญหาด้านค่าใช้จ่าย เกยสัปดาห์ไม่ได้เรียน และหลักสูตรไม่น่าสนใจ

4. กลุ่มผู้เข้าเรียนต้องการให้เพิ่มจำนวนหนังสือในห้องสมุดประชาชน ปรับปรุงบทเรียน
ให้ง่าย ต้องการความช่วยเหลือในด้านภาระเรียนและความเอาใจใส่จากครูประจำกลุ่ม และปรับปรุง
กิจกรรมประกอบการศึกษา

5. กลุ่มผู้ไม่เข้าเรียน ต้องการให้ปรับปรุงเกี่ยวกับหนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยต้องการให้มีหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน ปรับปรุงเรื่องค่าใช้จ่ายในการเข้าเรียนไม่ให้สูงเกินไป และสถานที่ พบกลุ่มควรอยู่ในหมู่บ้าน

FACTORS RELATING TO THE PARTICIPATION AND NONPARTICIPATION
IN NONFORMAL EDUCATION PROGRAMES OF THE
SCHOOL LEAVERS IN CHIANGRAI

AN ABSTRACT

BY

MONTA THUSANAPRADUB

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

January 1990

The purpose of this study was threefold : 1. to investigate the variables relating to the participation and nonparticipation in nonformal education programs of those leaving the school after finishing compulsory education, 2. to determine why they participated and why they did not and, 3. to survey the opinions of those leaving the school toward the nonformal education programs.

The sample consisted of 180 persons finishing compulsory education but did not further their education in the school system in Chiangrai province. Among these subjects, 60 participated in the nonformal education programs while 120 did not. The multi-stage random sampling technique was applied in the sample selection. The data was collected by the researcher using the questionnaire plus interviews. The data was analyzed with the application of frequency distribution, percentage, and Chi Square.

The findings are as follows :

1. The variables relating to the participation and nonparticipation in nonformal education programs of the compulsory school leavers included number of siblings, the desire to further the study, attitudes toward nonformal education, knowledge of the availability of the nonformal education programs, information distribution centers, the ability of relevant agencies in keeping the public informed of the programs, and the expectation of the students-to-be and how they would benefit from the programs.

2. The reasons why they participated in the programs included the desires to increase the learning skills and experience prefesably in provacational preparation and in leading their liues, the intention to spend their free time usefully, the need to receive a certificate, and the persuasion by peers.

3. The reasons for the nonparticipants included time limitation, no desire for the programs, no information about the programs, no money for the programs, and programs not interesting to them.

4. In their opinions toward the nonformal education programs, the students participating in the programs reported that they would like the public library to increase the new books, the learning lessons to be aimplified, the students to be assisted in learning, the teachers to pay more attention to the students, and the learning activities be improved.

5. The nonparticipants reported that they would like the village reading center 5 be improved, the availability of the library books on earning a living and daily living, the improvement of ways in keeping the public informed of the nonformal education activities, the costs for the programs which should not be very high, and the meeting place which should be situated within the village.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวมณฑา หัสนบระดับ
วัน เดือน ปี เกิด 17 กรกฎาคม 2503
ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2519 มัธยมศึกษาปีที่ 3 (มศ. 3) จากโรงเรียนเขื่อนนิวาสัน
กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2521 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2525 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน
พ.ศ. 2525 - รับราชการครูโรงเรียนบ้านทุ่งไทรงาม ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
ปัจจุบัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย